

Velja po pošli:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" 13.—
za četrt leta	" 6-50
za en mesec	" 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej	K 22-40
za pol leta	" 11-20
za četrt leta	" 5-60
za en mesec	" 1-90

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisni listi ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h.
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 14 strani.

Koroško šolstvo.

(Govor poslanca Grafenauerja.)

Noben narod v Avstriji v narodnem oziru ne trpi večjih krivic, kakor Slovenci, v prvi vrsti pa naši koroški bratje. V uradih, ljudskih in srednjih šolah ter v javnem življenju sploh je slovenščina zaničevana pastorka. Edino le v cerkvi najde naš jezik še svoje zavetišče in pod domačo kmečko streho. Ljudska šola, ki navaža mladino na pot življenja, ubija in udušuje v mladih, nežnih srcih zavest, da so sinovi in hčere slovenskih staršev. Imamo društva, celo kazenske paragrafe in policijske naredbe proti trpinčenju živali — rekel je leta 1902 poslanec Žitnik v državnem zboru z ozirom na koroško šolstvo — slovenski otroci na Koroškem pa so na milost in nemilost izročeni mukam ponemčevanja.

Vedeli smo sicer iz vednih pritožb staršev in odkritosrčnih prijateljev mladine, da so šolske razmere na Koroškem prežalostne, naravnost obupne in pogubne. Da pa je v tem šolskem sistemu nakopičene tolike nesnage, pravičen človek ni mogel verjeti. Koroški državni poslanec Grafenauer je dne 22. rožnika odkril vso gnjusobo tega sistema, ki ga vzdržujejo in pospešujejo naši narodni neprijatelji. Grafenauer je ob splošnem začudenju in pritrjevanju zbornice govoril začetkom v slovenskem jeziku tako-le:

Visoka zbornica! Prav rad bi govoril za eno črko drugače, kakor znam. Po svoji pameti pa sodim, da tega veselja še moj sin ne doživi, kajti edinost in narodna politika v večjem obsegu in pomenu besede sta nam še precej tuja pojma, brez katerih pa omenjeno veselje nima svoje matere. Naša inteligenca se je vrgla v prave spoznanju našega časa sicer z vso vnemo na izboljšanje gospodarskih razmer našega naroda in dosegla v tem oziru tudi marsikak uspeh. Do prave moči pa sploh nemoremo priti šele tedaj, ko se bomo spoznali kot Slovane in ko bomo ne samo slovanski mislili, ampak tudi pisali in delali. Kar pa je storil, gospoda moja, v najnovejšem času en del naše mlade inteligence, to kaže, da ti mladi možje nimajo niti verskega prepričanja, niti narodnega duha in da niso nadbudni narodni pionirji.

Vsak slovenski mož mora tako žalostno dejanje in ravnanje, tako postopanje učeče se mladine le obžalovati in najostreje obsojati. Tako žalostne čine izvršujejo v našem času le brezdomovinski pouličnjaki, nekdanj so jih izvrševali turški janičarji.

Gospoda moja! Opustimo vendar enkrat naš narodni separatizem, katerega sad je cepljenje narodnih moči in zajčja noga. Oklenimo se z vso nam prirojeno žilavostjo slovanske ideje, slovanskega jezika, v katerem je naša moč, naš pomen, naša bodočnost.

Nadaljuje nemški:

Visoka zbornica! Po moji sodbi ni bila srečna misel, da se ravno za proračunsko razpravo določi časovna meja govornikom. (Tako je!) Primernejše prilike smo imeli pri drugih vprašanjih in jih še dobimo, ako se pametno uporabi poslovnik. Zato prosim odsek za izpremembo poslovnika, da ne nosi dalje svoje hiše na hrbtu. Prinese naj jo v zbornico, da dobi telo tudi dušo. Posebno pa priporočam, da novi poslovnik gospodom ministrom določi nedotakljivo pravico »deleževati se seš v zbornici. (Veselo.)

Kakor vidite, gospodje na ministrskih sedežih, je taka določba nujno potrebna. Ni pa mogoče to doseči z nujnim predlogom, in tudi take vladne predloge ne moremo pričakovati. (Medklci.)

Moj namen je bil, da bi se enkrat predstavil v govoru gospodu železniškemu ministru. Ker pa je ta gospod odpotoval, govoriti hočem nekaj besed z ministrom za uk in bogočastje. (Klici: Ta je tudi odpotoval!) Je pa vendar na Dunaju, kakor sodim.

Ljudska šola.

Visoka zbornica! Danes govorim v imenu naroda, katerega je na smrt obsodila ona naprava, ki je življenje ljudstva. To je šola, in prebivalstvo, v čegar imenu govorim, so koroški Slovenci. O potrebi in pomenu ljudske šole za vsak narod ne govorim; to je znana in priznana stvar.

Dolžnost moja je, da vladi in zbornici pojasnim neznosne razmere glede na ljudske šole za koroške Slovence.

Vlada ima sicer tovarno za obljube, nima pa stroja za dejanja. Sicer bi bila vlada davno že rešila leta 1884 vloženih 40 pritožb slovenskih občin na Koroškem zaradi ljudskega šolstva. Še vsak naučni

minister je to obljubil, pa tudi gotovo — pozabil.

Morda bode sedanjí naučni minister dr. Marchet dotične pritožbe poslal v Prago na razstavo kot starinske znamenitosti. Darila vreden predmet avstrijskega naučnega ministrstva bi bile gotovo te pritožbe in prošnje. (Medklci.)

Sod smodnika.

Gospoda! Koroški Slovenci smo bili sicer ubogljiv, potrpežljiv narod, ki je prenašal vsako preziranje. Tej večji potrpežljivosti (Veselo!) se mora pripisovati »zgodovinski« mir v deželi, kakor ga imenujejo nemški nacionalci. Toda ljudska masa brez krvi in življenja le nismo. Zato svarimo vlado, naj opusti svoj »tempo movendo«. Vlada je v svoji zaslepljenosti in zvezi z nemškonacionalno stranko v Koroški, ki je bila svoj čas biser v habsburški kroni, napravila v deželi avstrijski sod smodnika.

Kdor ne pozna Dunaja, se čudi, da so na »Dunaju« Benetke. Kdor pa ne pozna Koroške, ta ne more razumeti, da je v Avstriji tudi Turčija. To državo v državi je vlada napravila v zvezi z nemškonarodno stranko v teku 40 let večinoma s šolskim sistemom.

Šole za ponemčevanje.

V slovenskem delu Koroške, pravzaprav nimamo šolskega sistema, imamo pa jako neroden, neumen načrt ponemčevanja v naših takozvanih dvojezičnih ali utrakvističnih šolah. Nemškonarodna strahovlada z vladno blagohotnostjo in navidezno zakonitostjo, to, moja gospoda, je tisti nestvor, ki ga na Koroškem imenujejo sistem dvojezičnih ljudskih šol.

Ker na Koroškem Slovenci štejejo tretjino prebivalstva, sodil bi vsak pravičen človek, da mora na učiteljski pripravniški tudi drugi deželni jezik, namreč slovenski, imeti svojo postavno pravico.

Kaj še, gospodje! Na učiteljski pripravniški v Celovcu slovenski jezik še za slovenske učiteljske pripravnike ni obvezen učni predmet. (Klici: Škandal, žalostno!)

Na Kranjskem Nemci štejejo komaj 5 odstotkov prebivalstva, pa imajo dovolj nemških ljudskih šol in so nasičeni tudi s srednjimi šolami. Ne vladi, ne deželnemu šolskemu svetu ne pride na misel, da bi nemščino na učiteljski pripravniški v Ljubljani uveljavili le kot prost predmet.

Kdor že iz tega dejstva ne spozna, da hoče vlada ponemčiti vse manjše narode v Avstriji, ta je slep, bolan mož v političnem življenju.

Ta učni načrt na celovski pripravniški je najboljšo sredstvo, da oropa slovensko prebivalstvo na Koroškem onih faktorjev, ki so v pravem pomenu besede ljudska šola, namreč slovenščine zmožnih učiteljev. Ako se slovenščina na učiteljski pripravniški ne poučuje v potrebni meri, potem je jasno, da ne moremo imeti slovenskih učiteljev, vsaj ne toliko, kolikor bi jih morali imeti.

To ponemčevanje se vrši pred očmi vlade in z njenim sporazumljenjem, ker je menda uničenje slovenskega prebivalstva na Koroškem tudi »državna potreščina« in baje soglašja s spoštovanjem iz izvrševanjem zakonov, na katere so prisegli vladni organi.

Koroški valpet.

Visoka zbornica! V vsakem človeku ni v enaki meri razvito čustvo pravice. Vladni organi na Koroškem in morda tudi na Dunaju so to čustvo že izgubili. Za to gorje slovenskemu učiteljstvu na Koroškem, ako ima pogum, da gre z možmi na Rüttli. Po njem je! Koroški valpet mu pove v brk: »Moj ukaz je tvoja volja, moja volja je tvoja pravica.« (Poslanec dr. Benkovič: Kdo je pa ta koroški valpet? Morda gospod Palla?)

Da, gospod Palla! (Klici: Naročili so si ga iz Šlezije!)

Koroški Slovenci le to zahtevajo od vlade, kar bi jim vlada morala sama dati. Vlada pa sili na to, česar mi nočemo. Mi zahtevamo svobodo in omiko, vlada pa hoče zatiranje in suženjstvo. (Živalno pritrjevanje. Klici: Kakor v Turčiji!)

In sedanjí šolski sistem je kakor ustvarjen za ponemčevanje. To vam hočem dokazati.

Kakšne so šole?

Po izkazu koroškega deželnega šolskega sveta za leto 1904/05 je na Koroškem za Slovence 84 takozvanih dvojezičnih šol in le tri, reci tri, slovenske. (Čujte!)

Kakšna pa je slovenska šola na Koroškem? To moram opisati, ker mnogi tega ne vedo. Mi hočemo take ljudske šole, v katerih je poučeni jezik slovenski, nemščina pa učni predmet. Takih šol pa nam vlada ne dovoli, ker sicer ne more pospeševati ponemčevanja.

LISTEK.

Vode!

Po J. Mitropolskem.

V rusko-turški vojni v Transkavkaziji je bilo. Ravno kar smo si drugikrat osvojili slavno Rdečo goro, ki je potem po šestkratnem negotovem boju končno ostala v naši oblasti, ter smo pričeli čistiti jo sovražnikov. Naš polk je bil prihitel v hudem pohodu že utrujenim četam v pomoč in je stal namah v sprednji bojni črti. Odkorakali smo bili ponoči. Južno zvezdno nebo je ogrinjalo zemljo. Vlada je skrivnostno mir: daleč pred nami v temnosinjem polumraku so migljale in oprezno polzele svetle pičice. Tam so taborili Turki, ki se naj z njimi ob zori zgrabimo, mož z možem.

Vojaki so korakali molče. Ropotati, govoriti, celo kaditi je bilo strogo prepovedano. Če sta kje vsled neprevidnosti trčila bajoneta in zaročljala, so se načelniki nad krivcem šepetaje raztogotili, tovariši pa so ga tiho suvali med rebra. Naša črna kolona je bila raztegnjena ter se je vila po poti, ki se je dvigala zdaj do strmih vrhov, zdaj pa v globino, počasnemu potoku podobno, in kakor potoka temnoto šumenje je odmevalo praskanje osem tisoč nog, ki so korakale po pesku. Naši živci so

bili napeti in negotov čut tesnobe, ki ga ni mogla premagati najkrepkejša volja, je ležal kakor težko breme na naših dušah.

Puško na rami, s tesno zapetimi jermeni, da bi ne bilo nič šumota, sem se premikal v tej množici naprej in skušal preračunati korake in hraniti svoje moči. Poleg mene je šel enoleten prostovoljec naše stotnije, Vasiljev, še mlad kot deček. Nisem mu mogel zreti v obraz, čutil pa sem takorekoč, da sta strah in utrujenost izražena na njem. Nenadoma me sune s kolmolcem:

»Čujte,« pravi šepetaje, »morda bomo imeli boj ponoči?«

»In čeprav? Strah, kaj?«

V odgovor je vzdihnil. Vsi drugi krog mene so molčali; korakali so umerjeno in zamišljeno. Končno smo dospeli na svoj prostor. Vsi so to uganili, ko se nam je zapovedalo: »stoj!« Turške ognje smo še jasno videli. Tudi tam, pri sovražnikih, je bilo vse tiho, kakor v grobu. Raztegnile so se kolone, in lahko smo se vlegli. Tesnoba je nekoliko ponehala; vočigled sovražnika nas vsaj ni tiščala tista negotovost, kakor med pohodom. Čeprav nas je temna noč liki neprodorne stene ločila od sovražnika, vendar smo vedeli, kaj nam stena zagrinja. S turške strani je pihljal k nam tih vetrec ter nam z vlažnim hlapi pom božal lica.

»Tam je reka,« zašepeče poleg mene Vasiljev. »Kaj pravite, Petrov, ali bo jutri vroče?«

»Nebo je jasno,« mu odgovorim, »gotovo bo vroče.«

»Tudi brez gorkote bo vroče — ko pridejo Turki,« zarenči Kudinov, moj drugi sosed. »Povelje se glasi, da držimo ta kraj, da branimo goro. Druga brigada pride za nami.«

»Zakaj vendar ne koplje rovo?« vpraša Vasiljev.

»V vrsti prednjih straž jih koplje,« odvrne malomarno Kudinov. »Bolje bi bilo, da spiš, gospod; jutri se še dovolj izmučiš!«

Toda Vasiljev ni maral poslušati prijeteljskega nasveta, ki se je v njem izražala očetovska nežnost. Vsa stotinja je imela rada tega dečka, Vasiljeva. Z glavo, naslonjeno na dlani, je zamišljeno zrl proti daljnim sovražnim ognjem.

»Vasiljev, zakaj ste šli v boj?« ga vprašam.

»Slabo sem se učil v gimnaziji,« mi odgovori, kakor se mi je zdelo, z glasom grešnika. »V grščini so mi dajali vedno petke — najslabši red. Moj stric pa služi v vojski. Mislim sem, postaneš častnik, morda napraviš karijero. Tako sem vstopil. In sedaj ta vojna! Ali mislite, da sem hotel v boj?«

Nisem odgovoril. Kdor je pogledal v ta nežni, skoro deklški obraz, brez brade, ki ga tudi solnce ni ožgalo, je vedel, da Vasiljev ni hotel v boj. Morda so ga ravno zbog tega tako ljubili vojaki; saj v njih preprostih srcih temelji ljubezen na usmiljenju.

»Sicer pa mi ni žal,« reče, kakor bi se hotel opravičiti. »Le včasih je sitno, ko se spomniš na dom. Pri nas je velika družina. Mati nikakor ni hotela, da grem v vojake — pa bi vseeno prišlo do tega. Na kmetih živimo. Tam je lepo; krasna reka, — jaz neznansko rad lovim na trnek.«

»Oh Bog, nebeško kraljestvo,« vzdihne nekdo potihoma; menda so se mu vzbudili spomini. Dolgo sem šepetal z Vasiljevom. Noč je polagoma bledela, umirala. Zvezde so pogasile, pogasili so tudi turški ognji. Pred nami se je razvil kotel, pokrit z meglo. V daljavi so moleli iz njega vrhovi gor. Zdaj vzide za temi vrhovi solnčna plošča v veseli rdečici. Polagoma se vzdigne, rdeča, kakor da si jo potegnil iz krvi, podobna razžarjenemu Molohu, ki hoče upepeliti vsa živa bitja.

»Bratje, vroče bo!« pravijo vojaki. Ob vrstah hodi poveljnik stotnije.

»Varčite z vodo, kdor jo še ima v sklenici,« pravi. »Vode ni na prostoru. Poslali smo vse bačve 15 vrst daleč; vrnejo se drevi.«

Kaj pa je koroška dvojezična šola? V teh šolah pa poučujejo slovenske otroke v nemškem jeziku. Slovenščina je le pripomoček »za silo«, ne pa obvezen učni predmet, še manj poučni jezik.

S tako šolo se slovenska mladina niti pametno ne ponemčuje, ampak poneumnjuje. (Res je!) Pa tudi drage so za kmečko prebivalstvo te poneumnovalnice, v katerih vzgajajo buče. (Veselost.)

V teh šolah se otroci le v krščanskem nauku poučujejo slovenski. Zato pa tudi oblastva in nemškonalno učiteljstvo tako sovraži katoliško duhovščino v slovenskem delu Koroške. (Čujte! Čujte!) Duhovščina se ne ukloni strahovladi in nad vse graje vrednemu početju šolskih oblastev in njihovih prepokornih hlapcev.

V varstvo navidezne pravičnosti je deželni šolski svet dne 9. listopada 1891. izdal ukaz, da se mora slovenščina na dvojezičnih šolah namesto risanja in telovadbe poučevati po tri ure. (Pol. Kadlčak: In to je ljudska šola!) Da, to je ljudska šola, kakor jo hočejo koroški nemški naprednjaki!

Pa ti ptiči so znali koroške Slovence opehariti tudi za to koncesijo. Slovenske ure so postavili za določene učne ure, starišem pa dovolili, da oprostijo otroke tega pouka. S to zvijačo so svoji krivici dali zakonito lice. (Pol. Kadlčak: In tega ne ve minister dr. Marchet?) Gotovo mu je znano.

Da je tak pouk že trudnih učencev brez uspeha, po zimi pa v razsežnih šolskih okoliših — in takih je mnogo na Koroškem — zaradi kratkega dneva sploh nemogoče. Le koroški deželni šolski svet, s svojo hinavsko naklonjenostjo Slovence, tega noče uvideti in pusti pod svojim varstvom te razmere.

Na Koroškem pa sploh primanjkuje poslov. Dalje si morejo nemško-narodni in uradno dvojezični učitelji z uspešno agitacijo v prikritem smislu imenovanega ukaza z dne 9. novembra 1891. lahko pridobiti podpore iz sredstev dežele, nemškega šolskega društva in »Südmärke«, mogoče tudi višje službe kot nadučitelji, okr. šolski nadzorniki itd. Zato je tudi umljivo in naravno, da so otroci oproščeni pouka v slovenskem jeziku. Prošnjo pa, da bi se slovenski pouk preložil v normalni čas pouka, deželna šolska oblast kratkoma odbija.

Besna židinja.

Nemško-narodni časniki, katere zalagajo z dopisi nemški učitelji in dnevni pisarji, pa oskrbujejo posle besne židinke. Resnico postavljajo na glavo ter kriče: »Glejte, Slovenci sami nočejo pouka v svojem jeziku!«

Kdor zahteva slovenski pouk, tega razkriče kot hujškača, nazadnjaka, mračnjaka, panslavista, ter ga obsodijo na vislice. (Veselost.)

Sadovi.

Taka so tudi uradna poročila, ker roka roko umiva. Štirideset let že imamo ta zmedeni šolski sistem na Koroškem. Uspehi pa so žalostni v duševnem, gospodarskem in moralnem oziru. Sadovi tega nesrečnega sistema, ki so posledica tudi neprimernega šolskega berila, se kažejo med ljudstvom, pa tudi pri onih slovenskih učiteljih, ki so vzgojeni v nemškem duhu.

Te sadove je kratko in dobro označil pri maturi koncem ročnika 1907. deželni šolski nadzornik Palla sam z besedami: »Vsi ponemčeni — Vindišerji — učitelji

namreč — niso nič vredni!« (Čujte! Čujte! Posl. Kadlčak: »Odkod pa je ta mož?«) Iz Sleziije!

Tako govori inteligenten, omikan človek na Koroškem, ki bi moral razširjati omiko v deželi, pa nas imenuje »Vindišerje«. (Burni medklici.)

To je isto, kot če bi mi Nemce prezirljivo imenovali »Švabe«. (Posl. pl. Stransky: Radi tega mi nismo užaljeni, »Švab« vendar ni razžaljenje! Le imenujte nas tako, to nič ne dé! — Posl. dr. Benkovič: Vi dobro veste, kaj to pomeni! Že večkrat so bili zaradi tega ljudje obsojeni. — Posl. Fon: Da, ljudje so bili obsojeni zaradi tega izraza.)

Podpredsednik dr. vitez Starzynski: Prosim, ne motite govornika!

Palla je priča.

Poslanec Grafenauer nadaljuje: Koroški Slovenci smo malokedaj tako srečni, da bi slišali resnico iz ust tega gospoda. Pri tej priliki pa se je Palla zjasnilo in je govoril resnico. Ta resnica pa ne velja le za učitelje, ki jih je imel pred očmi, ampak tudi za njega samega, ker je ponemčen Slovan. (Res je!)

S temi besedami pa je Palla posredno obsodil tudi šolski sistem na Koroškem ter v pravi luči osvetlil Gobančevo in svoje delo. Sedanji šolski sistem, ki ustvarja »ponemčene vindišerje«, je delo teh dveh gospodov. (Poslanec Žitnik: Gobanc in Palla?) Da, Gobanc je pričel delo, Palla pa nadaljuje.

Strojne in Vogrče.

Navešti hočem dva slučaja v Strojni na Vogrčah. Šolska občina Strojna je sklenila, da zgradi šolsko poslopje. Obenem pa je zahtevala, da bodi na tej šoli slovenski pouk, nemščina pa kot učni predmet. Do končane zgradbe sta okrajni in deželni šol. svet odobravala to zahtevo. Deželni šolski svet je tudi poslal v Strojno slovenščine popolnoma zmožnega učitelja, da prične pouk. Še pred prihodom učiteljev pa je krajni šolski svet prosil višjo šol. oblast, naj mu naznani za slovenski pouk določene učne knjige. Dobil pa je kratek odgovor: »V Strojni naj se naroče enake knjige, kakor jih rabijo dvojezične šole v okolici.« V teh dvojezičnih šolah pa ni nobene slovenskega berila. To sem omenil že v govoru 19. grudnia 1907.

Gospoda moja! Tako postopanje šolskih oblastev je navadno zasmehovanje šolske občine, uradna predznost in preziranje § 6. drž. šolskega zakona.

V slovenski šolski občini Vogrče pa je dvorazredna mešana ali dvojezična šola. Na tej šoli pa se samo krščanski nauk poučuje v slovenskem jeziku.

Trn v oči.

Ta pouk in še bolj katehetje so koroškim oblastvom trn v oči, ker poučujejo mladino v materinskem jeziku in uče Boga spoznavati. Ko pa bi naši duhovniki hodili v frakih, bi bili povelječevani od tistih, ki iščejo Boga (Klic: Masaryk!), zlorabljaajo svobodo vede ter vzgajajo naše mladeniče za kulturni boj.

Ker pa se po naukih katoliške vere krščanski nauk poučuje v ljudskem jeziku, pričel je deželni šolski svet na mnogih dvojezičnih šolah in tudi v Vogrčah krščanski nauk izrabljati za jezikovne vaje. (Klici: Nečuvno!) Ukazal je namreč in prisilil učitelje, da je šolska molitev nemška. (Čujte!) Torej še Boga naši otroci ne smejo moliti v svojem domačem jeziku!

Strojna in Vogrče pa sta v središču slovenskega prebivalstva na Koroškem.

Vsakemu svoje.

O takih šolskih oblastvih pravično misleč državljan ne more drugega reči, nego: »Vrag jih vzemi!« (Pohvala in pritrdjevanje.) Šolska oblastva sama prezirajo šolski zakon, ki določa »narovnoversko vzgojo« mladine. In ta zakon velja morda tudi za Koroško.

Gladstone je bil moder državnik. Ali je bil klerikalec, tega ne vem, a bil je pameten mož. In ta Gladstone je rekel nekoč v angleški zbornici: »Sicer nisem učitelj, vendar vem, če otrokom ne vcepimo dokaj vere, bode v kratkih letih na svetu mnogo več vragov.«

To tudi jaz trdim, to trdijo tudi kmetje in vsak človek, ki noče biti potomec opice in ni opica. Jaz pa prisegam na katoliško pravo ki ukazuje: »Vsakemu svoje!«

To pravo pa nam koroškimi Slovence kratki in ruši strankarska strast in vladna zaslepljenost in s tem prezirajo tudi zadnji cesarjev prestolni govor.

Gospodje, videli bodemo, kdo zmaga in čegavo je maščevanje.

Prežvečena slama.

Iz tega razvidite, gospodje, kolike vrednosti so ugovori in popravki naših narodnih nasprotnikov v tej zbornici. Vodi jih le narodna zagrozenost in mečejo le pesek v oči, da varajo javnost z izmišljenimi frazami. Te fraze pa že 30 let niso druge, nego nemških časnikov prežvečena slama, v kateri še vrabci ne gnezdi (Veselost). Ta slama ne smrdi le resnim politikom, ampak že vrabcem, in vendar jo v akordu polagajo v jasli naučni upravi, ki jo žalibog uživa.

Nekaj cvetov iz šolskih vrtov.

Predno končam, podam vam še nekaj cvetov iz koroških šolskih vrtov. Prvi cvet: Nedavno je bil nadzornik v neki dvojezični šoli. Nadzornik vpraša učitelja: »Kako pa poučujete?« Učitelj: »Natančno po predpisih!«

Nadzornik se zadere: »Kaj predpisi! Ti so le za javnost!« (Klici: Kdo je ta nadzornik?) Ako ga imenujem, potem me nemški nacionalci imenujejo ovaduha. (Medklici.)

Druge cvetka: Nadzornik za velikovski okraj mora biti zmožen slovenščine. Od deželnega šolskega sveta za to mesto izbrani učitelj se je res odločil, da se na teden dve uri uči slovenski. Morda ima danes že v rokah imenovanje za okr. nadzornika v velikovškem okraju.

Tretja cvetka: Neki nadučitelj v celovškem okraju je nedavno rekel svojemu učitelju: »Pustite otroke v slovenskem oddelku, naj odelajo, kar hočejo, vi pa se učite za maturo, sicer ne odpravimo slovenskega razreda.« (Čujte! Čujte! — Poslanec dr. Benkovič: Kako pa se imenuje ta mož?)

Imenujem ga na kompetentnem mestu. Nočem se prerekati z nasprotniki, kakor 19. grudnia. Nekaj dokazov, ki sem jih našel, je v naučnem ministrstvu. Druge pa rad izročim, če jih hoče imeti naučni minister.

Gospodje, opisal sem šolske razmere v slovenskem delu Koroške. Namen vlade je, da zatre koroške Slovence. Ali se ji to posreči, je drugo vprašanje. Končam pa z besedami dvornega norca cesarja Albrehta: »Kako hočeš priti v Švico,

to vidim; kako prideš iz Švice, to vidiš ti!« Te besede naj so resen opomin vladi, ki tepta pravice poštenega in žilavega naroda. (Burna pohvala in ploskanje. Govorniku mnogi poslanci čestitajo.)

Škofja Loka.

Glavno zborovanje S. K. S. Z.

Le malo nas še loči od 26. in 27. jul., ko se zberemo v Škofji Loki. V glavnih obirih že zdaj lahko podamo spored. Nedejska prireditve se bo vršila po tem redu:

Dopolodne:

1. Ob ¾8. uri jutraj se zbero vsi došli telovadni odseki pred kolodvorom v Škofji Loki, odkoder odkorakajo v sprejeto v mesto. Vsak telovadni odsek nastopi kot četa sam zase in so vsi člani pri svojem odseku. Nastopi zvezni trobentaški zbor. Druga društva slede telovadcem »Zveze«.

2. Pozdrav pred mestom.

3. Ob pol 10. uri sveta maša na prostem.

4. Zborovanje »Slovenske krščansko-socialne zveze« (občni zbor) v društvenem domu.

a) Pozdravni in otvoritveni govor. (Dr. Krek.)

b) Poročilo »Zveze telovadnih odsekov«.

c) Poročila ostalih »Zvez« (kranjska, vipavska, štajerska, koroška, goriška, tržaška.)

5. Skupno kosilo.

Javna telovadba.

Popoldne.

6. Ob 1. uri skušnja.

7. Ob pol štirih javna telovadba »Zveze telovadnih odsekov« na prostem. Nastopijo vsi telovadci »Zveze«.

8. Veselica »Pri Balantu«. Svira godba.

Podrobnosti določa »Z. T. O.« in sproti poroča telovadnim odsekom potom okrožnic. Kar se tiče tehniško-telovadske strani prireditve, je treba, da se skliffe v Škofji Loki 12. julija Zvezni vaditeljski zbor k seji.

Za dopoldansko zborovanje smo, kakor je iz sporeda razvidno, tako ukrenili, da bodi občni zbor »Slovenske krščansko-socialne zveze«. To je zelo umestno in nujna veliko ugodnosti. Zbralo se bo na ta način še veliko več ljudstva kot sicer in vse »Zveze« se bodo še bolj vnele za telovadbo. Poročilo »Zveze telovadnih odsekov« bo na prvem mestu. Vse bo merilo na to, da se telovadska misel razširi po vsem Slovenskem.

Dotlej se — člani S. K. S. Z. in telovadci — vsi marljivo pripravljajte, da bo dan 26. julija res naš dan, časten za nas, drugim pa v vzpodbudo! To bodo naše orožne vaje, vaje za celo življenje! Dejstvo, da bomo vsi, kar nas je, prišli skupaj, je neizmerne pomena za našo organizacijo. Prvič se bo okrepila na zunaj, kajti skoro preračunati se da, da bodo kmalu po Škofji Loki naši telovadni odseki štelili še enkrat toliko članov kot zdaj. Povečali se bodo dosedanji odseki, ustanovili novi. To vse bo seveda vplivalo tudi na ostala društva, da se poživijo in pospešijo njihovo delovanje. V Škofjo Loko pridejo iz Metlike v lepah belokranjskih nošah. Vrli štajerci seveda tudi pridejo v obilnem številu. Korošcev in Primorcev

»Nikolaj Ivanovič, tamle je vendar voda,« opomni poročnik Lastočin, mlad častnik, pristopivši k stotniku, in pokaže z roko proti Turkom. »Evo, cela reka.«

»Prepovedano je tje kaj pošiljati tudi le posameznike, da ne dražimo Turkov k napadu,« odgovori stotnik. »Druga brigada prispe šele proti večeru. Dotlej moramo ostati tukaj.«

»Vode ni!« Kakor električen tok sta šli ti besedi od moža do moža, tje do zadnjega.

»Brez vode ne bomo dolgo vzdržali,« poreče blizu mene mlad fant plavih brk. »Brez kruha, da, a brez vode — nikdar in nikjer. Kadar te prične peči in sušiti od zgoraj, pa ni daleč do smrti.«

»Ne blebeči, Blinov, nikar ne blebeči,« se zareži nanj Kudinov. »Ali ni rečeno, da mora vojak prenašati glad, mraz in vsako pomanjkanje?«

»Pa o vodi, stric Kudinov, ni besede: glad, mraz, pomanjkanje — o žeji ni govora.«

»Budalo,« zavrne samozavestno Kudinov, »to moraš razumeti: vsako pomanjkanje — s tem se misli tudi na žejo.«

Vojski se zasmejejo in Blinov obmolke ves zmeden.

»S čim pa naj varčimo,« omeni na strani drug. »ko že davno ni kapljice vode; saj smo vse izpili med potom.«

Vseh se je polastila žalostna slutnja. Vode ne bo! Kdaj prispejo bačve trideset vrst daleč po tem gorovju? Vasiljev me pogleda s svojimi otroškimi očmi, prestrašeno in začudeno.

»Kako vzdržimo brez vode?« me vpraša. »Jaz bi takoj pil.«

Solnce je plavalo višje in višje in nas je začelo že greti. Videlo se je, da bo sopen dan. Mislim, vsi smo imeli občutek, da ležimo pred Molohom kot žrtve, ki za njih še vedno vse mirno. Niti posameznih jezdecov, baši-bozukov, nismo opazili na naši strani. Turkom je bilo lahko: reka pred njimi! Lahko so — zviti jutrovc! — počakali, kaj žareče solnce brez njih z nami napravi. Kupi kamenja, ki smo za njimi ležali, so odsevali vročino, kakor razbeljena peč. Prešlo je nekaj ur; pekočina je postajala občutna. Niti vetrec se ni zganil. Suhe ustnice so srkale vsako sapico, toda čutile so le težak sopar. Prenašati se je še dalo, a beseda »voda« je bila vsem na jeziku. Vsi so govorili le o vodi, le vodo so vsi želeli; razun vode ni bilo ničesar na svetu, kar bi nas moglo zanimati. In solnce je že pripekalo, žgalo, da nisi mogel z roko prijati za puškino cev ali za lakirano senčilo na kapi.

»Oh, kakšno reko imamo pri nas doma,« pravi, pravzaprav blede ob meni Vasiljev. »Jasno, čisto, globoko reko. Kraj

obali dere voda nad peštrim prodcem, liki biseri, liki srebro z iskrečimi briljanti. In nakrat se vzdigne mehur, velik, pozoren mehur in plava s strujo, dokler ne razpoči ob ostrem grušču. Ribice plavajo semtertje, pomoliš roko — in kakor bliski švignejo na vse strani. In če hočeš piti, poklekneš, nagneš se in si zajameš vode v dlani — — —

»Molči, vrag!« zagodrnja nekdo. »Ljudje mró žeje, on pa prepeva o vodi.« Vasiljev se je zdrzil in namah utihnil. Solnce pa je pripekalo hujše in hujše, čedalje neusmiljenejši, kakor da bi nas hotelo pokončati.

»Bratje, zdaj vsak hip bodo bačve tu,« nas tolaži stotnik. In pričakovali smo te bačve z nestrpnostjo, kakor da so polne cekinov. Pa saj bodo polne vode, resnične, dobre vode, in kje na svetu je kaj boljšega od vode?

Voda, voda!

In tamle, spredi, je vse mirno, kakor utopljeno v soparici. Skoraj brezglasno prihaja k nam rezgetanje konjev . . . Gotovo, Turki jih vodijo na vodo. Oni kopljejo konje, mi pa nimamo kapljice, da bi si pomočili grlo!

Vode!

»Čemu ležimo tu?« reče zamolklo Kudinov. Naj bi nas pustili nad Turke, tam je vode. Hej, hrabro bi se bili, ne rabili bi ojačenj.«

Pogledal sem na vojake: nekaj jih je sedelo, drugi so ležali; opti na komolce so nepremično gledali predse na turško stran. Srepa so jim žarele motne oči. Moreče solnce bo kmalu doseglo zenit. Plaval je višje in višje; njegovi uničujoči žarki so že navpično padali na nas. Zevali smo kakor ribe, ki jih je valovje vrglo na obal, in kakor ribe smo koprneli po vodi. Še dve uri! Solnce nam je stalo nepremično nad glavami. Mnogo vojakov je zadela solnčarica: otrpnela trupla polumrtvih so nosili na obvezovališče, kjer so jim iz čašic za žganje kapljali vode v usta. Jaz sem ležal. Skrival sem obraz pred solncem. Čedalje hujše me je mučila žeja. Noben občutek te bolj ne trpinči. Jezik je tako suh, da se prijema ust. V glavi se mi je začelo vrteti, neusmiljeno solnce pa je žgalo na-me.

Vode! . . . Za hip sem pozabil na-se; bil sem kakor v sanjah, dasi sem neprestano razločeval šumot na postojanki. Videl sem vodo: blizu mene je žuborela in šumljala, zdelo se mi je, da čutim njen hlad. Ko sem pa le vzdignil glavo, zginila je lepa podoba in namestu vode sem zrl žareči, prašnati pesek.

Vasiljev je sedel pri meni, z rokama je objemal kolena ter se mirno zibal. Njegov me motne oči so me pretresale.

»Ali vam je slabo?« ga vprašam.

»Zdajci moram umreti,« mu je prišlo

ne bo manjkalo. Poleg zunanje moči pa bomo pridobili tudi na notranji sili. Še tesnejša vez bratske ljubezni nas bo združevala, še vztrajnejša bo naša disciplina, veliko večja vztrajnost, ki nam je potrebna, da zanesemo našo misel v vsak kotiček slovenske zemlje in preženemo zle duhove brezverstva, sovraštva in nazadnjaštva, kjerkoli jih najdemo!

Mladeniški tečaj.

V zvezi z javno telovadbo, ki se bo vršila 26. julija, se vrši naslednji dan — 27. — poučni mladeniški tečaj. Spored bo sledeči:

Dopoldne.

I. Izlet v Crngrob ob pol 6. uri jutraj, kjer bo sveta maša. Povratek v Škofjo Loko.

II. Mladeniški tečaj.

1. Od pol 8. do pol 9. ure: Mladeniška in jekliška organizacija. (Dr. Krek.)

2. Od pol 9. do pol 10. ure: Socializem. (Dr. A. Ušeničnik.)

Od pol 10. do 10. ure: Odmor.

3. Od 10. do 11. ure: Telovadba. (A. Jeločnik.)

4. Od 11. do 12. ure: Kako mi — kako nasprotniki. (Dolenc, phil., član »Danice«.)

Popoldne.

5. Od 2. do 3. ure: Tajništva v S. K. S. Z. in »Mladost«. (J. Podlesnik.)

6. Od 3. do 4. ure: Apologetika. 1. del: Kristus in njegovo delo. (F. Terseglav.)

Od 4. do 5. ure: Odmor.

7. Od pol 5. do 6. ure: Apologetika. 2. del: Cerkev in njegovi nasprotniki. (F. Terseglav.)

III. Sklepni govor. (Dr. Krek.)

Tvarina je bogata — izbire mnogo. Vmesni odmor morajo zadovoljiti tudi ti, stega, ki misli, da bo preveč. Stvar je ta: mladeniški tečaj bi moral vsaj dva dni trajati, toda morali smo se ozirati na udeležence posebno iz obmejnih krajev, ki si tudi en sam dan težko odtrgajo. Predavatelji bodo skrbeli, da bodo podali samo to, kar je potrebno za uporabo v življenju, oziroma načela, ki jih mora mladenič in voditelj društev imeti vedno pred očmi, ako hoče v svojem kraju in delokrogu izpeljati močno in trajno organizacijo.

Tako, mladeniči! Dobro ste dozdaj delali — kdo se ne veseli, ako bere vaša navdušena in vesela poročila v »Mladosti«, brez črnogledstva, brez jokavosti? — v Škofji Loki pa, o tem smo trdno prepričani, se bo položil trdni temelj za nadaljno izobraževalno in tehniško-telovadsko delo, tako da nikdar, tudi v najhujših viharjih ne boste omagali! Nasprotni sile — to si morate dobro zapomniti — so le zato tu, da mi svoje podvojimo, potrojimo!

Tedenski pregled.

V drž. zbornici so dokončali proračunsko razpravo. Govorili so zadnji teden slovenski poslanci: Grafenauer, Pišek, dr. Hočevnar, Demšar, Grafenauer o neznosnih razmerah v koroških šolah. Pišek je govoril o propadu in pomoči kmečkemu stanu. Propada zato, ker so proizvodni stroški pri vseh rečeh večji, kakor skupiček. Vlada naj pomaga tako, da se loti strokovnega razdolževanja zemljišč, naj ustanovi agrarno banko, naj uredi procentualne pristojbine pri prenosu posestva. Preosnuje naj zemljiški davek, naj uvede državne obligatorične zadrage. Brani naj cene do-

mačim pridelkom. Dr. Hočevnar je opisoval žalostne sodnijske razmere na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Demšar pa je govoril o povzdigi živinoreje. Med razpravo je govoril tudi trgov. minister Fiedler, ki je obljubil, da se soc. politika prične tudi v trgov. ministrstvu. Uravnalo se bo žensko in otroško delo in izdale varnostne odredbe v industr. podjetjih. Izboljšati hoče plače poštarjem, poštним ekspedijentom, oficijantom in mehanikom. Poštni sluge dobe boljše plače in primerne aktivitetne doklade. Ravno tako tudi poštni seli, ki bodo od poštarjev popolnoma neodvisni. — Zakonski načrt o povišanju davka na žganje je zagotovljen že v tem zasedanju. Zviša se prispevek deželam za sanacijo deželnih financ. Od teh koncesij bodo pred vsem imele dobiček Galicija, Dalmacija in Kranjska. — Zakon za starostno in invalidno zavarovanje za delavstvo izvzema kmečko delavstvo, predloži vlada še pred počitnicami.

Trgovska šola. Drž. zbor je za čas. vodjo slov. trg. šole imenoval gosp. Bog. Remca, da pripravi vse potrebno. S 1. novembrom se otvori pripravljavni tečaj za slov. trg. šolo.

Pletarska razstava se je otvorila v Radovljici. To je v Radovljici že tretja razstava v kratkem času. Na ti razstavi se vidi razne pletenine. Vse lepo in krasno. Na ondodnem pletarskem tečaju se je poučevalo od sept. do konca junija v treh oddelkih. Učilo se je 18 učencev. Tečaj se spremeni v stalno šolo.

Železnica Tržič-Kranj je dograjena. V ponedeljek je odšel iz Kranja prvi poskusni vlak. Otvorjena bo 5. julija. Napisi na novi železnici so nemško-slovenski.

Vodovod za Kranj in okolico je zagotovljen. Med senčurskim, predoselskim in voglanskim obč. zastopom in kranjskim se je doseglo popolno sporazumljenje. Zadržka ni več nobenega.

Ljudski dom bodo sezidali v Kranju. Gosp. dekan je blagoslovil temeljni kamen ob navzočnosti 24 duhovnikov. Dom bo stal na najlepšem delu mesta, kateremu bo v velik kraj.

Suša. Iz vseh krajev naše domovine prihajajo žalostna poročila o hudi suši. Ubogi živinorejci! Cena senu raste, živini pa pada. Tudi v Dalmaciji vlada huda suša. Trava je sežgana, žito počrne, z drevja pada listje. Žetev je ponekod popolnoma uničena.

Na Dolu pri Hrastniku bodo blagoslovili temeljni kamen za novo župno cerkev. — V Trstu so 26. t. m. položili temeljni kamen za cerkev Jezusovega Srca.

V Zagrebu so se godile ob nameščenju novega višjega župana velike demonstracije.

Vseučiliški štrajk je končan. Povsodi so redna predavanja. Semester se bo končal nekoliko pozneje. Graško liberalno dijaštvo postopa nasilno proti katoliškemu dijaštvu. Prepričati hoče, da ne bi vlada priznala enakopravnosti katoliškemu dijaštvu.

Proti nastavljenju Wahrunda v Pragi na praškem vseučilišču je dvakrat protestiral nadškof Skrbensky in je posredoval tudi nuncij. Wahrund je v Avstriji nemogoč. — Boj se bo znova začel, če bo Wahrund res v Pragi predaval.

V Perziji, v mestu Teheran, je buknila vstaja proti šahu. Parlamentarna stranka ni hotela dovoliti šahu inozemskega posojila, katero nujno potrebuje. Šah je pa ustavo suspendiral, parlament so napadli

vojači s topovi, nekaj poslancev so obsili, nekaj postrelili in tudi sicer zelo surovo nastopali proti ljudstvu. Pravijo, da je šah popolnoma premagal uporne duhove.

Godovi prihodnjega tedna:

V nedeljo 28. 3. pobink. Leon II., Irenej.; poned. 29. Peter in Pavel, apostola; torek 30. Spomin sv. Pavla, Oton; sredo 1. julija: Teobald, Julij, Pambo; četrtek 2. Obiskovanje M. Dev., Procesij; petek 3. Helijodor, Bestram; sobota 4. Urh. Berta.

Otvoritev železnice iz Kranja v Tržič.

Slovinci!

Dne 5. julija, na dan praznika sv. Cirila in Metoda, slovanskih apostolov, bo otvorena železnica Kranj-Tržič. Naša dolžnost je, da proslavimo ta dvojni praznik kar najbolj, ter pokažemo, da se zavedamo važnosti nove železnice in da teče nova proga samo po slovenskih tleh.

Radi tega pozivamo vse rojake ob novi železnici, da okrase svoji poslopja s zastavami, seveda slovenskimi, in da postavijo na primernih krajih ob železnici mlaje s slovenskimi trobojnicami in napisi.

Slovinci! Pridite tudi kar najbolj množevito na posamezne postaje nove železnice, ali pa se postavite kar ob progi in pozdravite prvi vlak s povabljenimi gosti z gromovitimi »Živio!«

Obračamo se zlasti na vse zavedne in vplivne rojake, da vsak v svojem kraju uredi in vodi skupen nastop in skrbi za okrašenje.

Vlak odide iz Kranja ob 3/10. in pride v Tržič okoli 11. dopoldne.

Tržičani! Poslavite dan otvoritve nove železnice in god slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda kar najbolj svečano. V ta namen okrasite svoje hiše s zastavami — pa samo slovenskimi.

Tržičani! 5. julija pokažimo k otvoritvi povabljenim gostom, zlasti tujcem, da je Tržič slovenski!

Osuševanje ljubljanskega barja.

Z bodočim mesecem se prične dela za osuševanje ljubljanskega barja. Stavbni urad za osuševanje barja, ki ga vodi gospod stavbni svetnik Pavlin, že nekaj mesecev izdeluje načrte, in zdaj se bodo začela izvršila dela.

V četrtek se je posvetoval odbor tehnikov, in v petek je sklepala komisija za osuševanje barja, h kateri je prišel od poljedelskega ministrstva dvorni svetnik Markus. Komisija, ki ji je predsedoval grof Chorinski, obstoječa iz zastopnikov vlade (vladni svetnik Laschan in stavbni nadsvetnik Böltz), deželnega odbora (glavar Šuklje, dr. Lampe in deželni stavbni svetnik Klinar), ljubljanskega mesta (ravnatelj Šubic) in glavnega odbora za obdelovanje barja (nadinženir Sbrizaj), je sklenila, da se poglobi najprej Gruberjev kanal, potem pa struga Ljubljance. Ob začetku Gruberjevega kanala se bo naredila zatvornica, s katero bo mogoče regulirati vodni tok tako, da bo mogoče kopanje. Vse delo, ki je proračunjeno na več kot 4 milijone kron in katerega glavni del je ravno poglobljenje vodnega odtoka, bo trajalo seveda dolgo časa, in je proračunano za poglobljenje Gruberjevega kanala en in tri četrta leta, za delo v Ljubljanci pa tri leta in dva meseca. Ta dela bodo torej zahtevala 4 do 5 let.

Letos se izvrši zatvornica, katere namen bo, da zapre odtok nizki in srednji vodi po Gruberjevem kanalu, da pa se bo ob visoki voda lahko odprla za odtok vode z barja. To delo v znesku 23.000 K se je oddalo najnižjemu ponudniku Fil. Zupančiču.

Izkopalo se bo v Ljubljanci 313.500 kubičnih metrov, v Gruberjevem kanalu pa 181.300 m³.

Razno iz Toplice

Toplice na Dol., 23. jun.

Knjiga tujcev izkazuje 249 bolnikov, ki so prišli v naše zdravilišče. Med drugimi bivajo zdaj tukaj ekselencia admiral C. Minutillo, dr. Baltič iz Istre, postajni načelnik Fr. Susteršič s soprogo iz Ljubljane. K. Pessack, podravnatelj tobaka tovarne, pl. Baraniecki, kavarnar z Dunaja itd. Mnogi so že odšli, tako profesor Bartel, Matko Arko in tovarnar Fr. Mally iz Ljubljane. Poslednji je prišel ves obnemogel in od dolgotrajnega revmatizma potrta v Toplice. Že po 3. kopeli je čutil izdatno polajšanje. Dovolil je vse skupaj 19 kopeli, odložil palico, brez katere ni mogel nikamor, in se je popolnoma ozdravil povrnit k rodbini. Izročil je zahvalno izjavo za čudovit uspeh članu zdraviliške komisije. — Z ozirom na ugodno vreme bi bilo pričakovati več tujcev. Mnogi pridejo prihodnji teden. — Gospa »Petranka« z Bleda, ki je tudi naša stalna obiskovalka, je došla minoli teden, žal, brez soproga Viktorja. Zgubila ga je pretečeno zimo in ž njim pol srca in pol veselja nad življenjem. Zadnji nedeljo je razveselila otroke prvo-obhajance z jerbasom okusnih črešenj, nje spremljevalka, gđc. Franja Svetina in gđc. Kristina Golf pa sta pomagali srečne otroke postreči z zajutrkom. — V nedeljo 21. junija je pogorela hiša z gospodarskimi poslopji in živino posestniku Fr. Novaku v Rebri pri Dol. Sušicah. Otroci so bili sami doma in so z užgalicami se igranje zanetili ogenj. Rešilo se ni nič, ker je ogenj ob tej grozni suši v par trenutkih vse opravil. Dežja potrebujemo in neprenehoma prosimo: Usmili se nas skoraj, Bog! — Danes je g. dr. Hubadu soproga podarila dvoje zdravih otročičev-fantičev.

MEJA SVOBODNEGA POUKA.

V bavarski gosposki zbornici se je zahvalil monakovski nadškof Stein vladi za vladno izjavo v poslanski zbornici glede na mejo svobodnega pouka po teoloških profesorjih. Naučni minister izjavi na to: Znanost potrebuje svobodo. Država ne more zavirati svobodno preiskavanje. Nekaj drugega je pa glede na svobodni pouk. Ne sme se žaliti vera mladine. Hipoteze naj se ne izključijo, a ne smejo se predavati kot dejstva. Profesorjem teologije je začrtana še ožja meja. Cerkev ne more trpeti napačnih nauk. Cerkev ima pravico, da dožene, če je nauk napačen. Država mora izvajati posledice v vsakem posamnem slučaju. Würzburgski profesor Schanz naglašja, da mora učiti učitelj to, kar piše v svojih delih. Svoboda pouka se ne sme odstraniti. Naučni minister mu odgovori, da mora biti profesor nasproti mladim ljudem bolj rezerviran, kakor je v svojih spisih. Profesor mora označiti hipoteze za hipoteze. Nima popolne svobode pouka, ker ne sme učiti nauk, ki nastavljajo sekiro na temeljne državne ko-

izmed stisnjenih zob. »Ne morem več prenašati, vrti se mi.« Po licih so mu polagoma polzele solze.

Nekaj me je ganilo v srcu, toda te solze ... potegnile so moj pogled na-se: saj to je voda, voda, ki bi jo lahko pil. Strmel sem v Vasiljeva in premišljal, da bi te solze morda napolnile vojaško steklenico do polovice. Nakrat pa se Vasiljev, ko sem ga tako gledal, prime za glavo in se počasi zdrse na tla. Razumel sem: zadela ga je solnčarica.

»Ranocelnik,« se začuje hripav glas, »spravite ga k bolnikom.«

»Spravi ga ti, vrag,« jih je ugovarjalo nekoliko osorno. »Tudi tam že nimajo vode. Vseeno, kje leži — tu ali tam.«

Kudinov je šel pogledat na obvezališče. Ko se je vrnil, je potrdil, da tudi tam ni vode.

»Za celo stotnijo jih tam leži, vsi od solnčarice. Ako se bačve zakasne, mora jih mnogo v krtovo deželo. Tudi ta-le pojde,« pokaže na Vasiljeva, in ustne mu zadrgetajo.

Vojači so padali kakor muhe. Če bi Turki nameravali napad, težko da bi nalteli na znoten odpor. Bržkone pa je tudi njim, vkljub vodi, vročina vzela ves pogum.

Ležal sem poleg napolnrtvega Vasiljeva, kar me nekdo robato zgrabi za ramo ter mi sikne v uho:

»Voda! Bačve so tu!«

Skočim kvišku, ne, nekaj me je vrglo na noge, in čez hip letim z veliko tolpo v gotovi smeri, tjekaj, kjer so ustavili bačve. Kudinov dirja ob meni. On mi je bil naznanil vodo. Na ležišču so ostali le oni, ki jih je zadela solnčarica, med njimi Vasiljev.

Ob bačvah nepopisna gneča. Zaman so skočili častniki med množico, da napravijo red, in grozili s samokresi; žeja je premagala pokorščino, in vse se je zamešalo v divjem klobku in kričalo in psovalo in hropelo. Mene so s silo odrinili od Kudinova, in mahoma sem stal zadaj za vsemi. Nobenega upa, da bi se preril do vode! Spominjam se, da sem v obupu zarjovel in zabodel pesti v hrbte, ki so me odrivali, a glasno so me zmerjali in me suvali z nogami.

Zdajci zagledam Kudinova. Kakor iz zemlje je švignil pred me, rdeč, ves poten, brez kape, ki jo je zgubil v gneči. Z obema rokama je stiskal na prsi steklenico, v njej pa je klokalo: voda! Kako se mu je le posrečilo, da je se preril skozi gručo in še prinesel vode!

Planem proti njemu.

»Kudinov, piti mi dai; kar hočeš, je tvoje!«

»Kaj ti nisi nič dobil? No, zdaj bo mir, vode ni več; vse bačve so že preobrnili.«

»Nič nisem dobil«, odgovorim. »Damt, kar hočeš, le požirek mi privošč!«

»Ne vem,« se obotavlja, »imam je le za-se in za Vasiljeva. Škoda bi ga bilo, če umre.«

V meni vstane sebičnost. Vasiljev mora itak umreti. Najdem li drugega, ki bi mi dal vode, če ne Kudinov? Še dalje bo me mučila žeja, in nazadnje bom moral umreti, kakor Vasiljev. V hipu mi švigne v glavo zviti načrt: Kudinova prepričam, da je Vasiljev mrtev, in njegov delež vdobim jaz.

»Vasiljev je že mrtev«, se zlažem. »Na lastne oči sem videl, kako se je iztegnil. Njemu zdaj ničesar več ni treba, ničesar. Kaj, mrliču poneseš vode? Jaz, jaz pa omagam... Tukaj, hočeš, vzemi dva rublja za polovico... dai mi, za božjo voljo, dai!«

Moral sem biti tak, da sem zaslužil usmiljenja. Kudinov pa je še kolebal.

»No, če je mrtev, Bog mu dai nebesa; dober fant je bil... da, to vojaško življenje... No, dai steklenico, da ti malo natočim. Rublje pa hrani zase.«

Vedel sem, zakaj je zahteval mojo posodo: bal se je, da bi mu vsega ne popil — uganil je.

Čez nekoliko trenutkov sem slastno požiral toplo, umazano vodo, dišečo po ilovici, in zdelo se mi je, da še nikdar nisem pil kaj tako prijetnega. Kudinov je

parkrat požrl ter liubeče pobožal steklenico, češ:

»To shranim, imeli bomo še kaj prestat. No, koliko časa boš še sedel brez vode?«

Nisem mu odgovoril. Hotel sem še piti, a nisem čutil več tiste ostre, mučne žeje, kakor poprej, ko sem pozabil na vse drugo na svetu. In v tem hipu me je postalo sram zaradi Vasiljeva. Spomnil sem se, kako je bledel o vodi, kakor je omedlel.

Krog naju se je suvala razburjena množica ter obračala prazne bačve na vse strani, da bi dobila še kapljico vode.

»No, zdaj pa pojdiva k stotniji,« prične Kudinov. »Tu nimava več kaj opraviti, vse je izginilo.«

Šla sva.

»Kudinov,« ga nagovorim, obrnivši obraz namenoma v stran, »nalagal sem te. Vasiljev je le omedlel, še živi!«

Nisem še končal, ko se Kudinov ustavi. Nehote obstanem tudi jaz in dvignem glavo. Pogleda se srečata, in jaz povestim oči: toliko zaničevanje me je zadelo s Kudinovega obraza.

»Podla duša!« zakriči in pljune pred me. »Krepkejši si od njega, zdržal bi še do mraka, da pade rosa. In on, on zdaj umre? Fej! In še mene si v greh zapeljal!«

Okrenil se je ter planil, ne da bi se zame dalje brigal, tje, kjer je ležal Vasiljev. Videl sem, kako je dirjal, se nagnil

Ohranimo, oživimo narodne noše!

Društvom »Slovenske krščansko-socialne zveze« in zaupnikom!

Narodna noša naj se oživi k stari časti in slavi — to naj bi bil eden najlepših uspehov cesarskega jubilejnega leta. To je bil splošen klic po cesarskem jubilejnim izprevedu na Dunaju. Slovenci imamo posebno mnogo vzrokov, da stare naše narodne noše zopet uveljavimo, ne samo radi tega, ker so naše narodne noše izmed najlepših v Avstriji, ampak tudi za to, ker je narod, ki hrani in zvesto čuva svoje narodne noše in običaje trdnješi proti tujim vplivom.

Velika organizacija »Slovenske krš. socialne zveze« na Slovenskem je posebno poklicana, da stori odločen korak, vzgleden korak v tem oziru. **Narodna noša posameznih krajev bodi oficijelna društvena noša naših društvnikov in društvnic ob slovesnih prilikah!**

Obračamo se radi tega na naše društvene odbore, na prečastito duhovščino in učiteljstvo »Slovenske zveze«, na naše dijaštvo, posebno pa na naše mladeniče, da so navdušeni agitatorji za to lepo misel. Res, da narodna noša ni cenena, a ostane trpežna več rodov v rodbini. Kjer je narodna noša izginila, oživimo jo zopet! Obrazce starih narodnih noš po vseh slovenskih krajih bode rade volje dajal na razpolago odbor, ki se je za ohranitev narodnih noš osnoval iz pripravljalnega odbora za cesarski jubilejni izpreved na Dunaju. Ohranitev narodnih noš, starih predmetov, bodi častna dolžnost tudi naših županstev, naših ljudskih denarnih zavodov in zadrug. Naše občine nimajo svojih muzejev — prispevajo naj za to, da se v vsaki občini ohrani ali oživi stara narodna noša in da tako vsaka občina ob slovesnih prilikah pokaže svoje narodne posebnosti.

Ta poziv ne velja samo našim ožjim rojakom na Kranjskem, ampak tudi vsem slovenskim bratom na Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Pokažimo, da smo narod čvrst in zaveden, ki zna čuvati svoje najlepše! Ohranitev narodnih noš naj postane vseslovenska stvar in že prihodnji slovenski katoliški shod naj se vrši v znamenju narodnih noš iz cele Slovenije!

V vseh naših občinah, v vseh naših društvih v tem smislu na delo!

V Ljubljani, 27. junija 1908.

Za odbor »Slov. kršč. soc. zveze«:

Luka Smolnikar, t. č. podpredsednik.

Ivan Štefe, t. č. tajnik.

„Promet in gostilna“

uradno glasilo deželne zveze za tujski promet na kranjskem.

Tudi ravnokar izšla 2. številka tega glasila ima jako odlično vsebino, ki bo vsem interesentom v veliko korist. V svoji 2. številki prinaša »Promet in gostilna« članek o častnem uspehu poučnega potovanja naših hotelirjev in gostilničarjev na Dunaju (s slikami: Udeležniki potovanja na razglednih vozovih pri tovarni za led, mestna hiša na Dunaju, vrt hotela Hammerand, zaloga perila v hotelu Hammerand na Dunaju.) Spis je jako pregleden in poučen tudi za one, ki se potovanja niso

udeležili. V spisu so dragocena navodila za naše gostilničarje. Jako poučen in vzgojevalen je spis »Kako naj se obnaša natak« (s štirimi slikami o nepravilnem in pravilnem nastopu natakarja). Nadalje prinaša list jako praktične nasvete o nakupu, pletenem pohištvu, iako praktični in cenični opravi hotelov, posebno pozornost pa je list v tej številki posvetil kranjskim skupinam pri cesarskem izprevedu na Dunaju. O teh skupinah prinaša pet krasnih velikih slik: 1. Fanfaristi, banderij (župan Zirc iz Kandije zastavonoša) zeleni Jurij in belokranjska svatba. — 2. Ljubljanska okolica: ribiči. — 3. Gorenjski godci, planšarji planšarice. — 4. Gorenjski lovci, pastirji. — Nato sledi »Društvene vesti«, razne novice. Vsebinska je torej jako bogata, zanimiva. Tak list nam je jako potreben, zato naj bi list podpiral vsak, ki mu je na tem, da postane v naši deželi promet živahnejši. List je odlično vzgojevalen za vse, ki imajo opraviti s tujci in tujskim prometom. Prav bi bilo torej, da se na ta list naroče vsa naša županstva, da ga gg. duhovniki naroče in pa opozarjajo na nasvete, ki bodo v listu, ljudi v svoji župniji, kar bo v veliko gospodarsko korist naših krajev. Razume se, da bi ta list moral imeti vsak gostilničar in da bi ne smelo lista manjkati v društvih. Upamo, da se bo list z vsako številko vedno bolj povzdigoval pod velespretnim glavnim uredništvom podpredsednika »Deželne zveze za tujski promet na Kranjskem«. Od lista bodo imeli veliko korist tudi naši rojaki na Štajerskem, Koroškem in Primorskem, zato priporočamo, da se tudi oni oklenejo lista. List »Promet in gostilna« izhaja vsak mesec enkrat. Naročnina znaša: za celo leto 5 K, za pol leta 3 K.

Idrijske novice.

I Sv. Ahacija dan je naše mesto izredno slovesno obhajalo. Dopoldanske procesije s presv. Rešnjim Telesom se je udeležilo mnogo ljudstva. Obhod so povečevala posebno razna društva z zastavami, za katerimi so se vrstili društveniki, kakor Marijini družbi, katol. delavska družba, pazniki. Mnogoštevilno so se letos zbrali veteranci in požarna bramba. Za Najsvetejšim je šlo lepo število uradnikov, na čelu g. nadsvetnik Billek. Popoldne pa je vse hitelo na staro idrijsko zabavišče »na Zemlji«. Gosp. nadoskrbnik Penco je preskrbel, da je bilo zabavišče posebno okrašeno, kar se je tudi spodobilo v spomin 400letnice, odkar Idrija obhaja praznik sv. Ahacija. Vse je bilo v vencih, drevesa so bilo okrašena z grbi avstrijskih kronovin, na prvih dveh ob vhodu sta bila kranjski in tirolski grb. Premnogo je bilo tudi zastav, avstrijskih, cesarskih in narodnih. Ob 6. uri zvečer sta se dvignila visoko v zrak dva zrakoplova, plavalca dolgo nad Idrijo, nato pa izginila za gorami. Čarobno je bila razsvetljena »Zemlja« na večer. Na sto in sto lučic na prostem in v balončkih je gorelo. Ob 9. uri pa se je zabliskala vsa dolina v mnogobrojnih plamenicah z raznobirnim bengaličnim ognjem. Na prostoru pred Jožefovim šahatom so se jele dvigati raketa za raketo, vmes so gromeli »topovi« in se vrtila raznovrstna kolesa skoro celo uro nepretrgoma, dokler se k sklepu ni zalesketala v bengaličnem ognju velika cesarska

krona nad cesarjevim monogramom, vmes pa igrala godba cesarsko himno. Vredno je bilo torej proslavljanje 400letnice idrijskega rudnika. Gosp. nadoskrbniku Pencotu čestitamo k popolnemu uspehu. Žele je napraviti ljudsko veselico, in želje so se mu izpolnile, zakaj tolikih množic »Zemlja« še ni videla, — in vse je bilo navdušeno.

I Grdo reklamo proti procesiji je hotel menda napraviti »Narodov« dopisnik, ko je pred sv. Ahacijem naznanjal, kako se bode obhajala 400letnica rudnika. Besedičenje: procesija bo, pa nekaj uradnikov bo šlo za procesijo, ker je še zmirom v Idriji ta navada — pač nima drugega namena, nego uradnike odvrniti. Pa se je pisarek pošteno opekel, moč »Narodovega« pisarja ne sega v urade.

I Uniforme neznanstvo pečejo »Narodovega« dopisnika. Zabavlja v »Narodu« čez uniforme, češ, da je uniforma znak suženjstva. Pač besede, ki po zdravi pameti niti ne diše več. Najboljši odgovor je »Narodov« dopisnik dobil, če si je ogledal procesijo. Toliko uniform skupaj že dolgo ni videl: uradniki, požarna bramba, veteranci, pazniki, belo oblečenih deklet dolga vrsta — kaj so to sami sužnji! Ne smešite se!

I Še nekaj o uniformah! »Narodov« dopisnik trdi, da dandanašnji noben človek ne mara uniforme razen kakaga učitelja. Prav od srca smo se smejali, ko smo to brali. Noben človek ne mara več uniforme! Poglejte vendar Julčeta! Še do Zagoda ali Premersteina ne gre brez uniforme, celo v belo Ljubljano in zlato Prago je nesel kazat svojo rdečo srajco. Kaj to ni uniforma? Ali je pri liberalcih uniforma znak suženjstva? Morda, drugače ne bi tako pihali nanjo. Suženjstvo je pa tudi le tam doma.

I Šolsko leto sklenejo tukajnje šole 4. julija, le čipkarski tečaj prične počitnice s 1. avgustom. V pripravnico na tukajšnji mestni realki bodo sprejemali učence jeseni, v 1. razred pa sedaj in jeseni. C. kr. rudniška dekliska ljudska šola napravi dne 3. julija ob 6. uri zvečer v šolski telovadnici šolsko slavnost s kaj lepim vsporedom. Ker ima slavnost tudi blag namen, pripomoči revnim učenkam do potrebne obleke, se bode gotovo prav mnogo dobrih src spomnilo te slavnosti.

Sportne vesti.

Plavanje.

Frank Beaurepaire bo tekmoval pri olimpijskih igrah v Londonu. Star je 17 let. Že s 14 leti je preplaval 440 jardov (jard = 0.914 m) v 6 minutah in 15 sekundah; lansko leto je pa porabil za to razdaljo samo še pet minut in 21 sekund. Njegova sestra je najboljša plavalka v Avstraliji, stara je 15 let.

24 km v 3 urah in 24 minutah je preplaval lansko leto v Londonu Jarvis, danes se zopet skušajo.

Dirkanje s kolesi.

10 km v 7:20 (7 min. 20 sek.) je prevozil Stellbrink ob Renu; v uri je prevozil 85.52 km.

Na Francoskem so dirkali na 100 km. Parent je bil prvi v eni uri 19 minutah 35¹/₂ sekunde. Mojestvo Francoske v tej dirki se izvojuje vsako leto od leta 1885. naprej. Začetkoma so dirkali še na

visokih kolesih; najboljši čas je bil tedaj 3:28:15. Leta 1889, so vpeljali nizko kolo; 1906 leta je dosegel Darragon dosedaj najkrajši čas 1:14:57. Le dvakrat so dosegli Nefranconi mojestvo, namreč Angleža Henri Farman in Eduard Taylor.

Major Taylor, znameniti črnc, je bil rojen l. 1878. Leta 1896 je tekmoval v New Yorku pri šestdnevnem dirkanju in je prevozil 2789 km, 284 km manj nego zmagovalac Hall. L. 1901 je prišel v Evropo in bil pri različnih dirkah 39krat prvi, 15krat drugi, in 2krat tretji; 1903. l. je zmagal v 31 dirkah. Letos je prišel iz Amerike zopet v Evropo.

V Curihu v Švici so priredili dirkanje po cesti na daljavo 100 km. Udeležilo se je 71 dirkalcev. Prvi je bil Blum v 2:50:40.

Paris-Bruselj, 391 km. Oglašilo se je za cestno dirkanje 39 tekmecev. Prvi je bil Vanhouwaret v 15:20:35, na uro povprečno 25.5 km.

Svetovne rekorde je dosegel Holandec Vanderstuyft 14. junija v Antwerpenu. Za 20 km je dosegel čas 14 min. 27 sekund, 30 km 21:04, 40 km 29:32, 50 km 37:01, 90 km 1:09:11, 100 km 1:16 54 sek., 10 km 7:26.

Avtomobilizem.

Petrograd-Moskva. Drugič so vozili po tej 686 km dolgi poti 1. junija. Prvi je bil Heméry v 8:30:48; rabil je 51 minut in 22 sekund manj nego Duray, zmagoalec lanskega leta.

1 km v 31 sekundah je prevozil Liese na motornem kolesu.

Gorsko vožnjo Montreux-Caux v razdalje 6 km so priredili 24. maja švicarski avtomobilisti. Cesta se je vzdigovala za 10%. Kljub padlemu snegu je prišel 60/70 HP Martinovoz v 8:54 do cilja. Voz Piccard s samo 20 konjskimi silami je potreboval 14:05.

Tovarne avtomobilov. Francija jih ima 205, Amerika 111, Italija 80, Anglija 62, Nemčija 33, Belgija 18, Avstrija 4, Španka 2. Razmerje med Francosko in Avstrijo !!!

Takozvane princ-Henrikove vožnje iz Berolina v Frankfurt se je udeležilo 130 voz, 117 jih je prišlo v Frankfurt. Nemških voz je bilo 98, belgijskih 10, avstrijskih 4 itd.

New York-Paris. Nemški voz Protos je prišel 4. junija v Harbin, odšel je 6. in prišel dvanajstega v Hajlar. Amerikanskemu vozu Thomas se je zlomilo krmilo in je prišel v Harbin šele 8. junija. Takoj ta dan je odšel. Italijanski voz Jüst bi bil moral priti 15. junija v Harbin.

Motorski čolni so tekmovali New Yorkom in Bermudskimi otoki. Razdalja 670 morskih milj (morska milja 1852 m). Zmagovalni čoln lanskega leta, Ailsa Craig, je bil tudi letos prvi; a dočim je potreboval lansko leto skoro 65 ur, se mu je letos posrečilo znižati čas na 43 ur in 15 minut. Čoln je 59 čevljev dolg, 10 širok in gre 4 čevlje pod vodo; ima Swift-motor.

Atletika.

Pod besedo »atletika« ne razumemo samo vzdigovanja težkih uteži, temveč tudi skakanje, metanje težkih kamenov, tekanje itd., sploh vse takozvane ljudske športne igre. Zato bomo odslej o vseh teh športih poročali pod imenovanim naslovom.

nadenj ter mu namakal glavo z ostankom vode. Ni pomišljal, da njemu nič ne ostane.

Vse to sem gledal. Prestrašen sem stal v daljavi, da bi ne čul njegovih opravičenih očitkov. In polastila se me je groza kakor Kajna, ko je ubil brata . . .

Pismo Boltatuža Pepeta.

Gespud redehter!

Aha, zdej pa že vem, za kua se »Sluvenk Narud« tku gor drži, de sa šli Krajnci na Duni h tistmo slavnostnem spreved. — Ud konca, ke sa pršli na Duni, se še ni nč prou ujedu, še

clu puhvalu je mal Krajnce, al kokr mu je na nus pršlu, de sa šli iz Krajncem tud iblansk ribčič na Duni, je pa kar ud jeze ratu vs rmen in je pihu, ket gad če mu na rep stopoš.

In za kua, mislja, gespud redehter, je »Sluvenk Narud« zavle ribču taka jeza kuhu? Ke ne, oberribč je na vsaka viža gespud dohtar Taučar u Iblan. Če sa že mislel iz iblanskem ribčm pu Duni voda delat, b se gvišn šikal, de b uzel tud gespud dohtar Taučarja iz saba, ke je tku hud in navarn ribč, de mu ja vse ribe iz vode na suh pulakiraja, če ga le zagledaja iz palca ke pr vod. Tu že manira pugerja, de se tacga ribča uzame iz saba na Duni. Uni pa te manire nisa zastupil in sa namest gespuda dohtar Taučarja uzel iz saba Kregarjuga Hanza, de je pu Duni prazna mreža iz saba ulaču.

Men b se tu tud fržmagal in če b mou jest tkula ene cajtenge u rok, kokr ih ma gespud dohtar Taučar, tu b še use drgač ruguvilu in peglu Krajnce, kokr ih je peglu »Sluvenk Narud«.

Če čm prou pu pravie guvort, jm morm kar u kših puvedat, de prou ta prava vornga res ni bla pr tem spreved, zatu pa je tud zavle tega na use plati zamera in jeza in kua u še use iz tega vn pršlu, se pa še na ve.

Učeri sm guvuru iz enmo rihtarjam in ta rihtar m je pravu, de gespud Jakupič tož ta zelenga Jurja na krvau riht, zatu ke se je upu brez negauga duvulejna na Duni. Če pu ta malem uzamema štrafenga — m je reku rihtar — tok morma ta zelenga Jurja na gauge ubsoed, posebn če gespud Jakupič na u tou nč udjejnati.

Zdej nej pa pumisl en člouk, kua u ta zelen Jur puču, če ga uja ubesl na gauge.

Tu mu nazadne na u nč družga kazal, kokr de u res visu. A jh nč vest na peče, de sa taka naumnast naredl, ke b čist lohka gespud Jakupiča uzel iz saba na Duni, ke je glih tku ud jeze zelen kokr nln Jur, pa b blu usega špetera konc in rihtari b mel gmah pred gespud Jakupičam in pre ta zelenmo Jurjam.

Tu sa že dve rči, nad kerm se lohka en člouk gor drži in čež tiste Krajnce, ke sa šli na Duni šimfa. Pa tu še ni use! Lohka b našteu še en ceu regement narodnast, ke sa jh pr te prložnast naredl, pa jm nečm preveč težek srce delat in spajna udgnat. Zatu nej tlela puvem sam še neki, kar res na morm zamoučat in pa de se uja druht bert vedl pu tem rihtat, kedr uja spet Krajnce kam cehteral.

Vidja, ta teden preh ta večer pred svetem Janezam Krstnikam sa iblansk »Sukolci« ud ene du trinajst, prštimal gor pud Tibuli, tam na ta zaplankamnu svet ena veselica iz vognam in riglšpilam. Kuku je blu na te veselic lušt in kuku sa »Sukolci« vogn jedl in se na ringlšpile vuzil, tu sa uni že use puvedal. Puvedal sa tud, de je biu preke konc en raufajne in tu sa puvedal tku nekok zanečliu, de se še men fržmaga. In za kua je tu dobr? Usak pametn člouk vnder ve, de en mal raufajna pr tak veselic glih tku paše, kokr čern kufe na kašn mastn kusu. Kua pa je tu za ena veselica, če se nč na zašpil in iz raufajnam se usaka veselica ta nar leuš zašpil, drgač res ni ta prauga konca in člouk na ve, il nej b šou že dam, al nej b še pu-

čaku, de u konc. In če iblansk »Sukolci«, ke sa vnder, kokr sami prauja, intelegenten lde, spuznaja za putrebn, de se pr en veselic mal puraufa, tok tud mi navadn lde na morma mt nč preke tem in je ta nar bulš, de se pu nh rihtama.

A mislja, de b »Sluvenk Narud« res kej šimfu čež Krajnce in se gor držu, ke sa šli na Duni, če b se en mal, če preh ne, pa saj na pajngof pukluftal? Prou nč; še puhvalu b jh, de sa se puštreakal; ke krajnsk leberalci, pusebn pa iblansk frakari zastopja ta reč in veja, kdaj je cajt za upilt.

Tu je ta trek uržah, de sa pršli usi Krajnci, ker sa šli na Duni, pr krajnskeh leberalceh ub kredit in sam Buh ga bod zalhvalen, de jest nism biu zavravn. Mene b blu že tku sram, de b na vedu, kam b se djau, če b tkula »Sluvenk Narud« pu men udrihu, kokr udriha pu tisteh, ke sa šli na Duni. Pu druht plat m je pa spet šou de nism biu zavravn, de b vidu, kuku sa se Krajnci pu Duni iz sluvenskem trobojncam štrekal, ke tu ni kar ke u en dan; tu ta nar bulš veja še tist celsk »Sukolci«, ke sa jm soje cajte u Ormože na štajarskem fana uzel, de sa se mogl nazadne še zajna tožart. Tlela pu Iblan b se še usak pustaulu iz sluvenska trobojnca in pud Tibuli kuzouce ubraču, na Duni iz taka fana, je treba pa že mal več kprijže in šnajda, kokr ga maja iblansk leberalci ukul ta »Sluvenškega Naruda«.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Nemški rekord v hoji 50 km je izboljšal 17. maja Schwengler v Berlinu na 5 ur in 7 min.

Skok v daljavo. Dosedaj najdalje brez deske je skočil Irec O'Connor, namreč 7-67 m. Na Angleškem skoki do 6 m ne veljajo kot posebno izvrstni. Kaj pa pri nas?

V tekanju na 1000 m se je skazal mojstra Nemec Oskar Quary in znižal nemški rekord na 2:43¹/₂ (2 min. 43¹/₂ sek.)

Interesantno tekmo priredi 28. junija francoski Sport-club de Marne. Prvi del neke poti mora iti vsakdo peš, drugi del mora prevoziti na kolesu, ostane pa v čolnu. Pot je dolga 12-5 km, prvi del 5 km, potem 3-5 in 4 km.

Svetovni rekord v tekanju 1500 m je znižal Anglež Wilson v londonskem stadiju pri poskusih za olimpijske igre na 3:59¹/₂.

34 km na cesti je prehodil v 3 urah in 20 minutah Nemec Emerih Rath. Čas je izvrsten, na uro pride povprečno več nego 10 km.

Lov.

V Afriki mora biti še vedno veliko število levov, leopardov in drugih divjih mačk. Lansko leto so izplačali premije za 358 levov in 809 leopardov samo v Nemški Vzhodni Afriki. Le malo mačk ubijejo na lovu, večinoma jih ujamejo v železje in potem ustrelijo.

Streljanje.

Pri Parizu so streljali na golobe na razdaljo 28 m. Najboljši je bil Rainey, ki je v 25tih streljih ravno tolikokrat zadel.

Francozi in Amerikanci so se skušali v streljanju. Francoski klubi so dosegli 21213 točk, amerikanski 21125. — Lansko leto so bili Amerikanci boljše.

Zrakoplovba.

Brata Wright sta že v Parizu in bosta delala tam svoje poskuse.

Delagrang je obletel v Milanu s svojim aeroplanom vojaško vežbališče desetkrat in preletel pri tem 17 km; vzdržal se je v zraku 16 minut 30 sekund, letel je približno 10 m nad zemljo.

Najboljša krma za pse je in ostane

Fattingerjev kolač za pse

ki je med vsemi krmili najboljše sestavljen in najbolj redilen. 50 Kg K 23.—, 5 kg pošt. prosto K 3-20.

Fattingerjev Puppy Bisquit

za mlade pse, 50 kg K 26.—, 5 kg pošt. prosto K 3-50 Prospekte pošilja zastoj tovarna za pat. kolače za pse in krmo za perutnino Wiener-Neustadt. — Nad 250 prvih cen. Fattingerjeva krmila se izdelujejo pod živinozdr. nadzorstvom. 467 26-10

Pozor!

Podpisani priporoča svojo bogato založeno prodajalnico jestvin

ter kolonijalnega blaga. Na deželo pošilja poštne pakete po 5 kilo proti povzetju.

S. H. Škerl
Sv. Ivan pri Trstu.

1549

Nekdo želi kupiti dobro ohranjen star

1556 3 2

: harmonij, :

ki ima precej močen glas. Plača ga takoj. Ponudbe na upravnštvo „Slovenca“.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjamo na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohlajilno in oživajočo, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lasseniku-Ljubljana. 114 52-26

Prostor za brivnico

ki se je nahajala tamkaj več let, se odda. Več se izve pri **Mariji Lah**, Jesenice št. 25, Gorenjsko. 1571 1-1

Restavracija

3 zalogo piva v večjem mestu Jstare, se odda v najem. Podjetniki morajo razpolagati 3 večjo vsoto denarja. Ponudbe pod „Podjetje“, pošte restante, Ljubljana.

1573 3-1

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in pritliklinami se s 1. avgustom t. l. ceno odda Stari trg št 12 III. nadstropje. 1532 3-3

Izurjeni kamnoseki

se takoj sprejmejo za Beljak. Povpraša naj se v tovarni za umetni kamen **Seb. Unterhuber**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 73. 1551 2-2

Lovec,

oziroma gozdni čuvaj, po dolgoletni praksi izkušen ekonom, umno več tudi kletarstva, išče službe, če le mogoče v Ljubljani ali vsaj v okolici. 1524 3 3

Ponudbe naj se izvolijo poslati pod šifro »Lover« na upravnštvo „Slovenca“.

V najem se odda dobro idoča večja 1525 4-4

trgovina

z mešanim in manufakturnim blagom v lepem kraju na Kranjskem, kjer je tudi železnična postaja in v bližini dveh tovarn (mesečno se proda do tri tisoč kron); podjetnemu trgovcu bi se promet zdatno zvišal.

Praša naj se pismeno pod šifro: »Podjetnost št. 3000«, poštno ležeče v Ljubljani, glavna pošta.

Lepa hiša

dvonadstropna, na vogalu, z večjimi in manjšimi stanovanji in prodajalnimi lokali, davka prosta, se proda iz proste roke pod ugodnim pogojem. Naslov pove uprava „Slovenca“. 1557 4-2

Išče se služba za pridno, v trgovini mešanega blaga popolnoma večjo in popolnoma zanesljivo

prodajalko.

Naslov pove iz prijaznosti upravnštvo „Slovenca“. 1522 5-4

Pozor, kmetje in fantje!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranjenje prhljaja (luskin) na glavi, to je

Kapilor št. 1.

Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v. 2 lončka 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je: **P. Jurišič**, lekarnar v Pakracu št. 65. (Slavonija). Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem. 814 20-13

Lepa zračna stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na **Predovičevem selu** poleg Ljubljane. — Več se izve pri **E. Predoviču**, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.

K 330.000

glavni dobiček

7 letnih žrebanj 7

pri nakupu treh gotovo izžrebanih

: originalnih srečk :

ki se vedno zopet lahko prodajo:

1 srečka avstr. rdečega križa,

1 srbska drž. tobačna srečka,

1 Josziv „Gutes Herz“ srečka.

Prihodnje žrebanje že 1. julija 1908.

Vse tri orig. srečke skupaj K 90-25

ali v 36 mesečnih obrokih a K 3.—.

Že prvi obrok zagotovi igralno pravico do vseh originalnih srečk pod oblastv. nadzorstvom. — Zaznamek izžrebanja „Neuer Wiener Mercur“ zastoj.

Menjalnica **OTON SPITZ**, Dunaj, I.,

Schottenring 26, ogel Gonzagagasse.

Proda se trgovina

pod jako ugodnimi pogoji na zelo obljudenem kraju z modnim blagom za dame in gospode, galanterijskimi, kirurškiimi in drugimi predmeti radi rodbinskih razmer.

Trgovina, katero vodi tudi lahko dama, je jako dobro vpeljana in je ustanovljena že leta 1845.

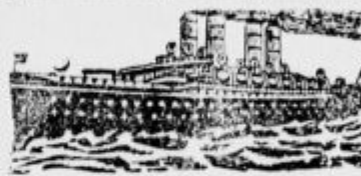
Ponudbe pod: „Ugodna prilika“ na upravnštvo „Slovenca“. 1521 3-3

Destilacija žganja

spojena z izdelovanjem brezalkoholnih osveževalnih pijač se takoj prične z najboljšim uspehom, za oblastveno dovoljenje za izdelovanje in tudi prodajo se jamči ter uredi temeljito in strokovno manipulacija na licu mesta. Obširne informacije v dosegu dobre kupčije. Resni reflektantje naj pošiljajo ponudbe pod šifro: „Erste Fabrikfirma 68882“ na

M. Dukes Nachf.

1013 10 Dunaj, I/1, Wollzeile 9.

V Ameriko In Kanado

najzložnejša, najcenejša in najvarnejša

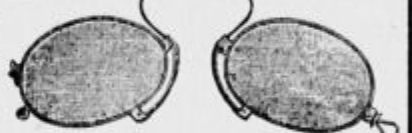
vožnja s **Cunard Line**

644 18 Bližnji odhodi:
Iz Trsta: Slavonija 7. julija, Panonija 21. julija 1908. Karpathia 4. avgusta 1908.

Iz Liverpoola: Lusitanija največji najlepši parnik 4. in 25. julija, 15. avgusta, 5. septembra, 3. in 24. oktobra. Mauretania 11. julija, 1. in 22. avgusta, 12. septembra, 10. oktobra.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomškove ul 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno zalogo raznih očal, ščipalcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Očala in ščipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatnine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1-90 do 10- Srebrne ure . . . 3 00 . . 40- Zlate . . . 12 - . . 950- Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

Zabavne vožnje Avstr. Lloyd v Trstu

s posebnim parnikom „Thalia“.

II. potovanje na sever

iz Kiela od 3. do 31. avgusta

na Norveško, Spicberge in v pokrajino večnega ledu. Vožnja po morju z oskrbo od 700 K višje.

Potovanje IX. iz Bremerhavna v Trst od 5. septembra do 1. oktobra v znamenita morskala kopališča atlantskega oceana, na Špansko in v Alžir. Vožnja po morju z oskrbo stane od 520 K višje.

Potovanje X. v severno Afriko, na Špansko in Baleare iz Trsta od 8. oktobra do 4. novembra. Cena vožnji po morju z oskrbo je od 650 K višje.

Vožnje po suhem aranžira potovalna pisarna Thos. Cook & Son, Dunaj, I., Stephansplatz 2, pod pogoji, ki so označeni v posebnih programih. 1180 14-8

Pojasnila daje **R. Ranzinger** in **Edvard Kristan** v Ljubljani, kakor tudi glavna agentura Avstr. Lloyd na Dunaju, I., Kärntnerring 6.

Podružnica

! v Spljetu. !

Dolnška glavnicia !
! ! K 2.000.000. ! !

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča

promese na dun. komunalne srečke po K 15 1/2. Žrebanje 1. julija. Glavni dobiček K 400.000.

promese na kreditne srečke po K 18. Žrebanje dne 1. julija. Glavni dobiček K 300.000.

Obe promesi skupno le K 32.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po 4 1/2 %

Podružnica

! v Celovcu. !

! Rezervni fond !
! ! K 200.000. ! !

Velika serijska prodaja! 60% nižje cene
pri vseh poletnih predmetih,
kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in
platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke
ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIČ 1326 21
Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

Zdravilišče in kopališče Kamnik
na Kranjskem.

Postaja c. kr. drž. železnice, 1½ ure od Ljubljane. Začetek sezone
15. maja. Krasna gorska lega. Vseh vrst zdraviljenje (sistem Priess-
nitz in Winternitz, obilni po Kneipp-u).
Voda za pitje in kopanje. Solne kopeji, ogljenice in električno
kopelji, masaža in elektroterapija, plavalni bazen, Isborna kuhinja,
cene zmerne. Prospekte pošilja dr. Rudolf Wackenteller, rav-
natelj in najemnik kopališča. 1187 10-1

Hiša

z lepim sadnim vrtom,
št. 62 v št. Vidu nad
Ljubljano, po d. pri
Ščurku je na pro-
daj. Poizve se pri
L. Štrukelj v št. Vidu
št. 48. 1576 (2 1)

5000 ur zastoj. Cenik pošiljem vsakomur
brezplačno in pošti, prosto.

Rosk. pat. 3-
srebr. ros. 6-
želez. 7-
srebr. dvoj. 8-
Kron budilka 2-40
sveteča 3-
z blitj. n. zv. 5-
kuhinjska 3-
Kron ura z nihaj. 7-
z blitj. n. zv. 9-
z budilko 10-
z godbo 12-

Izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios,
Amalfa, c. kr. preiz. od K 15, kakor tudi platnina in
srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zamen-
a ali denar nazaj.

Max Böhnell, Dunaj IV., Margaretenstr. 27.76, v
lastni hiši.
Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša
tvrdica. — Ustanov. 1840. — 5000 slik v katalogu zastoj
in franko. 1300

ETERNA
kraljica
cevk za pipe!
Velike prednosti
napram vsem dosedanjim ustnim cevkam.
C. kr. avstr. patent. Zdravniško priporočeno.
Dobe se povsod.

Lekarna „Pri zlatem orlu“

Mr. Ph. Mardetschlaeger, kemik v Ljubljani
Jurčičev trg — Pri čevljarskem mostu

Najboljša domača sredstva za domačo lekarno so:
Dunajske železne kapljice, krete utešujoče, slast zbujajoče, vetrove odganjajoče. Steklenica 20 v., 6 steklen. 1 K. Odvajalne kroglice (posrebrene), želedec in črevesje čistilne. Škatlica 70 v., 6 steklen. 3 K.

Prašek proti kašlju in želiščni sok proti kašlju, kašelj utešujoča, 1 steklenica 1 K, 6 steklenic 5 K. China-železnata malaga da kri in moč oslabelem osebam. 1 steklenica 2 K, 6 steklenic 10 K. Železnate kroglice s čokolado, za malokrvne in bledje ženske in dekleta. Fluid, vrtilno sredstvo, proti revmatizmu in protini. Steklenica 1 K, 6 steklenic 5 K.

Vsa živinozdravilna in živinoredilna sredstva, živinski in prašičji redilni prašek itd.

„Ada“-preparati (ime oblastv. zavarovano)

so najuspešnejši, uporabljeni: Ada-milo in crme povzročijo najhitrejšo polt; Adazobna esenca in Adazobni prašek, najlepše zobovje; Ada-lasna voda in pomada, rasti las; nikake izgube las; Vsak komad „Ada“, preparatov velja 1 K.

Vsa navedena sredstva prirejajo se edino le v nad 300 let obstoječi lekarni „Pri zlatem orlu“ v Ljubljani, Jurčičev trg v mestu, in sproti železnemu (čevljarski mostu) in razpošiljajo vsespod slehni dan po pošti

1124 16

Zakonito zajamčeno.

„Hygienicus“

Zakonito zajamčeno.

senzacionalna iznajdba, s katerim postanejo tkanine zopet kakor nove. Neobhodno potreben za namizno, posteljno, toaletno perilo, mehke srajce, bluže, nevestine oprave, za bela kakor tudi barvena platnena ali volnena oblačila, zagrinjala, čipke, tančice itd.

»Hygienicus« napravi tkanino trpežno in izvanredno mehko, slično baržunu; volneno blago dobi sličnost holandskega platna.

Vedno enacega učinka za vse vrste tkanin, iz platna, bombaža, volne ali svile.

Učinkuje razkrajajoče!

Dobi se v vseh specerijskih in kolonijalnih trgovinah in drogerijah. 1522 20-3

L. Chiozza & Co.
Červinjan (Primorsko).

Franja Suhadolc, Ljubljana, Rimska cesta 9

si usoja naznaniti preč. cerkvenim predstojništvom in slav. p. n. občinstvu, da izdeluje po najnižjih cenah

cerkvene paramente

zastave, bandera, trakove, velume, štole, altarne prte.

1352 10 5

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna

Gradec, Annenstrasse št. 39

nekdanji sotrudnik prvega štajerskega slikarja na steklo

KAROLA SCHIRMER v Gradcu 1438 2

se priporoča p. n. prečastiti duhovščini za napravo

slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu

v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune na zahtevo in zastoj.

G. Eduard Stuhl, umetni slikar na steklo, je letos postavil tudi v ladji naše nove cerkve 4 slikana okna, ki so kakor ona v minulemu letu v svetišču postavljena — slike Srca Jezusovega in Marijinega, — enako jako okusno delo in sicer ste poleg altara sv. Jožefa na moški strani sliki sv. Frančiška Ser. in sv. Antona Pad., na evangelijski ali ženski strani poleg altara Matere Božje sliki sv. Ane in sv. Magdalene. More in sme se imenovani umetnik za enaka dela vsakemu prav toplo priporočiti.

Župni urad v Vodicah 28. novembra 1907.

Žužek Simon, župnik

G. Eduard Stuhl iz Gradca je napravil za tukajšno župno cerkev sedem oken. Podpisani je prepustil izvršitev dela povsem sodbi in umetniškemu znanju slovitega mojstra. Strokovnjak je sijajno rešil svojo nalogo in zasluži zбоk tega najtoplejšje priporočilo.

Župni urad Stara Loka na Koč. v juniju 1908. Anton Kreiner, župnik.

Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prosim nadaljne naklonjenosti.

Slavnemu občinstvu, letovičarjem, hribozalcem, trgovskim potnikom i. dr. uljudno naznanjam, da sem **vzel v najem** dobro znani

hotel „Štemarje“ v Škofji Loki.

Isti je popolnoma prenovljen, ima 13 na novo, elegantno opremljenih sob za tujce, kopalno sobo, velik senčnat vrt, vodovod, električno razsvetljavo itd. Istotako bode skrbnjeno za vedno sveža jedila in dobro pijačo po najnižjih cenah. Za obilen obisk se priporoča

A. Jerala, gostilničar.

1559 2-2

Gothaška zavarovalna banka na življenje na podlagi vzajemnosti.

Začetkom maja 1908.

1568 3-1

Stanje pravih zavarovanj na življenje 1132 milj. kron.
Doselej izplačane zavarovane svote 606 „ „
„ dovoljene dividende 292 „ „

Vedno visoki prebitki koristijo neprikracheno zavarovancem.

Nezapadljivo že vnaprej.

Neizpodbojno po 2 letih.

Svetovna polica po 2 letih.

Prospekte in pojasnila daje brezplačno zastopnik banke

Mihael Kastner, Ljubljana.

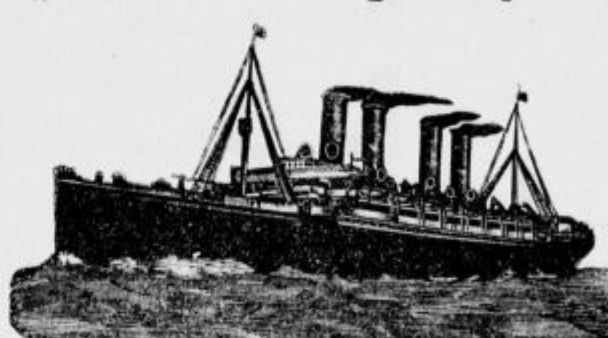
Štefan Nagy

1498 5-4 trgovina z železnino
Ljubljana Ljubljana

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyda“

iz
Bremena
New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna realna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Priporoča svojo veliko zalogo

štedilnikov, železniških šin, Roman in Portland-cementa, dovjskega gipsa, bičevje za štukature, žice, mreže, bodeče žice, I. kôš proti jamstvu, orodje za mlačbo, samokolnic, pohištva za vrt, omarič za led, strojev za sladoled, stiskalnice za sadje, pipe za pivo i. t. d.

Državni zbor.

Dunaj, 26. junija.

Proračunska razprava.

Najboljša jed se človeku pristudi, ako mu jo vsak dan opoludne in zvečer polagajo na mizo. Proračunska razprava je zanimiva nekaj dni. Govorniki iz raznih dežel in strank slikajo razmere z višjega in nižjega stališča, spretno in nerodno, milo in divje, vsi pa v črnih, gotovo pa v temnih barvah. Bela vrana je govornik, ki bi hvalil vladno, četudi sedé na ministrskih sedežih njegovi ožji somišljeniki. Vlada je strelovod, v katerega udarja ognjena in vodena strela in se izgublja v zemljo navadno brez posebne škode. Groma in bliska je mnogo, črni oblaki se večkrat zbirajo nad ministrskimi glavami. Ako pa je ministrski predsednik spreten državnik, o pravem času zvoni oblakom, strelja iz topov hudi uri in razžene nevarne oblake, ki nosijo ledeno zrnje v svojih gubah. Dr. Körber je nekaj let z raznimi sredstvi in zvijačami krotil duhove ter odganjal nevihto. Mera pa je bila polna in zasluga je v prvi vrsti bila slovenskih poslancev pod vodstvom dr. Šusteršiča, ki so ob ugodni priliki jeguljo ujeli v mrežo in jo vrgli na suho.

Tudi baronu Becku je že tesna predla med proračunsko razpravo. Wahrmondova afera je sprožila znamenja za kulturni boj, ki ga že nekaj let pripravljajo židovski listi in njihovi trabantje. Priganjači so brezvestno pobunili vseučiliško vročerkvno mladino, da se je kar kadilo na univerzah. Naučni minister dr. Marchet je sedel kakor mož na visokem slemenu brez vrvi in lestve. Podrli so zgradbo državne avtoritete, da je zlezal zopet na trdna tla. Ta afera je zapustila žalostne spomine v parlamentarni zgodovini, pa tudi razširila razpoke v kabinetu in med vladnimi strankami. Le s težavo in velikim trudom vzdržuje baron Beck sedanjí vladni sistem. Podpira pa ga tudi prepričanje mnogih strank, da je v sedanjih parlamentarnih razmerah vsak drug boljši sistem nemogoč. V slučaju, da bi parlament sedanjí vladí kot celoti odklonil državni proračun, mogoča bi bila le uradniška vlada, katere pa si ne želi nobena stranka. Ta psihološki moment daje baronu Becku moralno podporo na trnjevi parlamentarni poti. Zato mu je tudi danes zagotovljena večina, ko bode zbornica glasovala o državnem proračunu.

Konec razprave.

Kadar se daljša razprava bliža koncu, je vedno jako živahno v zbornici. Nervoznost je itak običajna bolezen vseh parlamentarcev, ki nimajo polževe krvi ali volovskih živcev. In ta nervoznost raste od dne do dne, od seje do seje že vsled splošne utrujenosti. Ni ravno malenkost, dan na dan posedati po deset ur v pozno noč v zaduhlem, pa tudi s politično elektriko nasičenem zraku. Bil pa je v zadnjem desetletju menda edini rumunski poslanec dr. Zurkan, ki je zvesto in mirno poslušal vsakega govornika in tudi vsakemu častital, četudi je mlatil le prazno slamo.

Posebno pozornost so sinoči vzbujali kršč. poslanca Zaunegger in Sturm ter član »Slovenskega kluba« dr. Hočevár. Zaunegger je zagovarjal pravnoversko vzgojo mladine in krščansko svetovno naziranje. Sturm pa je jako spretno med živahnim odobravanjem ožigosal terorizem socialnih demokratov.

Dr. Hočevár.

Kazalo na uri se je pomikalo že proti polnoči, ko je prišel na vrsto naš tovariš dr. Hočevár. Naš »Slovenski klub« je bil določil poslanca Grafenauerja, da govori o koroškem šolstvu. Izvršil je svojo nalogo izvrstno. Slučajno pa v ponedeljek med Grafenauerjevim govorom ni bilo v zbornici nemških poslancev s Koroškega, zato ni bilo dosti hrupa.

Sinoči pa je bilo kakor v pekló, ko je dr. Hočevár govoril o koroških sodiščih. Izprva so bili zbrani okoli govornika dr. Hočevárja le slovenski in češki poslanci ter Einspinner, ki pa ni kaj motil govornika. Kar pride v krog poslušalcev grof Sternberg, in v istem hipu se zgrnejo skupaj socialni demokratje, kakor vrane na čuka. Pripomnim pa, da se tudi nemški socialni demokratje niso zadirali v govornika. Tem glasnejši pa so bili koroški nemški nacionalci Nagele, Dobernig in drugi, katerim je prišel z medklici na pomoč neizogibni Marckhl. Tacega ropota, krohota in krika že dolgo ni bilo v zbornici. Bila je tudi polnočna ura, ko rogovilijo vinski duhovi. Pri vsakem stavku so kričali Nemci: »Ni res! Laž! Kaj se vtikate v koroške razmere!«

Ko bi bil tovariš dr. Hočevár sangviničnik, kar ni, zmetal bi bil že sredi govora

vso visoko kopico sodnih aktov nagajivim kričačem na glave kot »argumentum ad hominem«. Toda dr. Hočevár je stal kakor skala trdno v razburkanih valovih političnih strasti. Krepko in s popolnim uspehom so odbijali nemški naval razni slovenski in češki in nekateri poljski poslanci pod vodstvom neumornega dr. Benkoviča. Prepričali smo se zopet, da resnica oči kolje. Koroški nemški poslanci hočejo tudi v zbornici prekričati in zadušiti pritožbe tlačnega in zatiranega slovenskega rodu na Koroškem. A če je še pravica na svetu, mora tudi obupajoči glas koroških Slovencev prodreti do najvišjih krogov. »Iustitia fundamentum regnorum« je in ostane glavno načelo vsaki vladi, ki hoče vladati v množicežični Avstriji.

Dr. Hočevár je svoj poldrugourni govor končal med burnim odobravanjem mnogih poslancev. Obe galeriji sta bili polni radovednega občinstva, ki je pazljivo zasladovalo burne prizore v zbornici. Seja je bila zaključena ob 1/22. uri.

Danes so govorili še socialni demokratje Hanusch, Riese, Daszynski, Cingr in Bretschneider, nemški naprednjak Günther in kršč. sociallec Schoiswohl.

Za ravnopravnost pri sodiščih.

O dr. Hočevárjevem govoru nam piše drug očividec:

Sinoči okrog polnoči je prišel na vrsto poslanec »Slovenskega kluba« dr. Hočevár. Človek bi mislil, da ob tej pozni uri ne bo nobenega razburjenja, nobenega zanimanja za debato. Toda kakor nalašč! Že med govorom krščanskega socialca Šturma se je napolnila galerija z ljudmi, ki so prihajali iz gledališč in restavracij gledat, kaj počno izvoljenci ljudstva ob tako pozni uri v razsvetljeni palači. Vsled praske med krščanskimi socialci in socialnimi demokratji je prišlo v zbornico mnogo poslancev, ki sicer konferirajo v klubih in po hodnikih. Nameravalo se je že nocoj končati razpravo, pa so čakali poslanci v nenavadnem številu v zbornični palači. Ob takih razmerah je začel govoriti naš dr. Hočevár. Mirno in stvarno je odkrival neznosne krivice, ki se godé obmejnim Slovincem v jezikovnem oziru pri sodiščih. Sodišča, kjer naj se nepristransko deli pravica, odkoder naj se človek vrača pomirjen, so postala v zadnjem času izključno torišče šovinistiških agitatorjev, ki namesto, da bi s strankami občevali prijazno v razumljivem, domačem jeziku, z brutalno silo preganjajo iz sodnih dvoran našo govorico, ki ne trpé, da bi stranka pri sodiščih izpovedala v materinem jeziku, v katerem edino se je mogoče človeku natančno in dolčno izražati. Človek z navadno pametjo bi mislil, da je kaj takega, kar se godí zlasti pri koroških sodiščih, v moderni ustavni državi med civiliziranimi ljudmi, nemogoče, da vsaj sodišča, ako že ne drugi uradi, razpravljajo s trankami v jeziku, katerega stranka umé.

Dr. Hočevár ni nameraval s kričečim patosom opozarjati na gorostasne krivice, ki se godé štajerskim in koroškim Slovincem, pa bi ne bila tudi na mestu taka oblika, ampak je po svojem temperamentu skromno našteval neštete krivice, ki se godé Slovincem, in navajal najbolj kričeče kršitve zakona o ravnopravnosti od strani avstrijskih vsenemških sodnikov. Kri mora zavreti v žilah še tako mirnega človeka, ko čuje, kako oni ljudje, ki morajo čuvati zakone in deliti pravico, te zakone frivočno teptajo in trgajo v ljudskem srcu zaupanje in spoštovanje v sodišča in zatirajo čut pravičnosti.

Umé se, da so slovanski poslanci krepko sekundirali vzklikom ogorčenja in protestiralí proti takemu postopanju sodnikov. Človek bi ne verjel, da se dobe v ljudski zbornici elementi, ki bi soglašali s takimi razmerami, nevrednimi omikanim narodov, kaj še, da bi jih odobraval in zagovarjal! Pa so vendar prišli na plan! Nemški narod jih ima v svoji sredi! To so zastopniki tiste nemškonacionalne klike, ki životari po mestih in trgih Štajerske in Koroške in ki ima najtrdnjšo zaslombo v tistem uradništvu, ki je po velemodri politiki avstrijskih ministrov, naseljeno med našim narodom ne zato, da dela po postavi, ampak da kaže, kako se lahko frivočno krši postava. Ta družba, med katero je tudi mnogo janičarjev, ki je vsled prenapetega narodnega šovinizma in vzgoje popolnoma topa in nezmožna za socialno delo, ki se le z odurnim narodnim kričanjem in kršitvijo zakonov more še nekaj časa vzdržati na površju, je poslala na Dunaj krasne cvetke kakor so: Marckhl, Malik, Einspinner, Dobernig, Nagele, Kirchmayer in enake ljudi. O, ko bi jih bili videli! Tako mirno je pripovedoval Hočevár o trpljenju koroških Slovencev in navajal za nje trdne dokaze, a ravno to je učinkovalo na to nemškonacionalno kliko, da je vikala, kričala in roh-

nela, kakor tudi v naši zbornici ni navada. Bolje usluge Slovincem niso mogli storiti. Avstrijska zbornica je vsaj videla, kako surove in divje nasprotnike ima naše ljudstvo na Koroškem in Štajerskem, koliko mora trpeti naše ljudstvo od uradništva, ki je iz takšnega lesa, kakor so njegovi zastopniki. Kakor sem že povedal, se je naš poslanec opiral na fakta, ki so v raznih sodnih aktih, sedaj si pa mislite sodnika a la poslanec Marckhl, ki je tudi sodnik, ki je na različne, z akti podprte trditve našega govornika kričal: »Ni res! Ni res!« Takega duha so vsi koroški sodniki in večina štajerskih. Misli si na renegata Dobernika, ki kriči na Hočevárja, zakaj govori o koroških razmerah. Ta mož bi dal zamašiti tunel pod Rožnico, da bi se pač noben Slovenec iz Koroške ne mogel prikazati na Koroško. Tak abderit! Ali pa Nagele! Ta je bruhal take neumnosti, da je dr. Kreku, ki je stal poleg njega, postajalo kar slabo in si ni mogel pomagati drugače, da mu je zaklical: »Ne zbijajte takih neumnosti! To je vendar preveč. Raje nas zmerjajte, pa nas ne boste tako žalili kakor s takimi neumnostmi!« Steinwenderju, ki je tudi koroški poslanec, se je počelje lastnih klubovih tovarišev zdelo tako nedostojno in neumno, da je prijel češkega poslanca Stančeka pod pazduho in mu dejal: »Pojdiva raje na vrček piva!« In res se je tudi odstranil. Preveč bi bilo vse prizore opisati, a reči moramo: nemškonacionalni poslanci so skrbeli, da je imel poslanec dr. Hočevár popoln uspeh. S svojim brutalnim nastopom so vzbudili pozornost in dokazali, kako je potreba urediti neznosne in krivične razmere po odnotnih sodiščih. Mi smo jim hvaležni, kakor tudi poslancu Hočevárju, ki je podal zbornici vse interesantno gradivo, ki naj je preštudirajo tisti, ki so dolžni skrbeti, da se ohrani red in izvršuje postava tudi na Koroškem.

Ob 3/43. sta bila za glavna govornika izvoljena kršč. sociallec Steiner in socialni demokrat Muhič.

Stvarni popravki.

Pred 1/25. uro je končal zadnji govornik Muhič. Predsednik dr. Weiskirchner izjavi, da je več poslancev priglašanih za stvarne popravke. Ko pozove grof Sternberga, takoj vse deré k njegovi klopi. Ko grof Sternberg imenuje socialnega demokrata Daszynskega »strahopetca«, ker je pod varstvom imunitete danes dolžil nekoga poljskega jezuita kaznjivega dejanja, tedaj se najprvo zakadi v njega socialni demokrat Seeliger. V istem hipu pa vsi socialni demokratje skočijo, mnogi čez klopi, proti Sternbergu. Nastal je nepopisen hrup, bila je skrajna nevarnost, da se zgrabi. Predsednik prekine sejo za nekaj minut. Ko sejo zopet otvori, odtegne grofu Sternbergu besedo. Ta pa seveda s tem ni zadovoljen ter kriči proti predsedniku v hrupu nerazumljive besede.

»Slovenski klub«

se je včeraj popoldne v štiriurni seji posvetoval o raznih važnih narodnih in gospodarskih vprašanjih in sklenil: Tovariši Fon, dr. Benkovič in dr. Hočevár naj čim preje izdelajo načrt jezikovnega zakona za slovenske pokrajine. Glede na drž. žgarnjaro zahteva klub večje ugodnosti za domače žganjarne in višji državni prispevek deželam. Preden se klub odloči, kako glasuje o dotični vladni predlogi, izvolil je poseben odbor, da natančno prouči vladni načrt s posebnim ozirom na naše kmečke razmere. V ta odbor so izvoljeni poslanci Suklie, Povše, Fon in Roškar.

Masaryk popravlja.

Nasproti poslancu Sillingerju izjavlja Masaryk, da se ni noben njegov učenec usmrtil zaradi njegovih predavanj. Nato strupeno napada katol. duhovščino. Poslanci duhovniki zapuste zbornico. Grof Sternberg kliče predsedniku: »Masaryka pustite, da govori celo uro. Nečuvno. Socialne demokratje vedno ščitite.« Mysliverc tudi kliče proti Masaryku. Predsednik pozove Masaryka k stvari.

Nadaljni stvarni popravki.

Bielohlaweck pravi, da je Daszynski lopov in lažnjivec, če ne prekličé svoje žalitve katol. duhovščine. Govore še Hagenhofer, Malik, Hoffmann-Wellenhof in Daszynski.

Glasovanje.

Okolu 8. ure zvečer naznani predsednik, da se prične glasovati. Odklonijo se minoritetni predlogi soc. dem. Seizta o črtanju dispozicijskega zaklada, soc. dem. Diamanta na črtanje postavk o soli in Beera o zvišanju postavke prejemkov poštanim uslužbencem.

Zbornica odobri na to proračun, kakor ga je predlagala vlada.

Nadalje odobri zbornica vse po proračunskem odseku odobrene resolucije razven Sturmova glede na percentualno

število judov po vseučiliščih, ki se odkloni z 205 proti 162 glasovom. Med resolucijami je tudi, ki zahteva, naj se podpravi južna železnica, in Wolfova, naj se ustanovi v Pragi nemška slikarska akademija, ki obvelja s 194 proti 189 glasovom. V zbornici nastane hrup. Češki poslanci na čelu jim Sternberg navale na Masaryka in Drtina, ki sta glasovala za resolucijo. Le s težavo predsednik pomiri zbornico.

Jezikovni zakon za Spodnje Štajersko in Koroško.

Min. predsednik Beck je rekel Dobernigu, da se misli pečati z jezikovnimi razmerami na Štajerskem in na Koroškem, da doseže modus vivendi med Nemci in Slovinci. Dobernig je rekel, da prebivalstvo ne želi izpremembe sedanjega položaja in da ne more dovoliti koncesij in se pogajati, dokler se ne pogovori z ostalimi nemškimi poslanci. Dobernig, Einspinner, Hoffmann-Wellenhof, Marckhl in Nagele so se podali k Becku in mu poročali ogorčenje, ki ga je povzročil v nemških krogih načrt o ureditvi jezikovnih razmer na Spodnjem Štajerskem in Koroškem. Beck je izjavil, da ne bo ničesar storil brez nemških poslancev. Kamen je zdaj izprožen. Razburjenje med nemškimi ponemčevalci nam kaže, da je krenil »Slovenski klub« pravo pot, ko je izvolil pododsek za sestavo jezikovnega načrta. Svoje pravice morajo dobiti štajerski in koroški Slovenci. Poslanci »Slovenskega kluba« so vztrajni in ne bodo prej odnehali, da zažobe Slovinci pravice, ki jim grejo po avstrijski postavi in pa po pravici, ki ni vezana v nikake paragrafe. Otrovane pšice poslanških ponemčevalcev kakor tudi nekega svobodomiselnega slovenskega lista jih ne zadenejo in padejo na tla.

Beck in katoliško dijaštvo.

Z ozirom na dogodke v Gradcu so se podali k Becku posl. dr. Lueger, dr. Fuchs, Hagenhofer in dr. Mayr. Beck je izjavil: Zastopam brezpogojno stališče enakopravnosti vseh dijakov bodisi na vseučiliščih ali izven vseučilišč. Storití hočem vse, da izvedem enakopravnost in jamčim za popolno brambo katoliških dijakov z vso državno avtoriteto. Vlada je dolžna, da skrbi za mir in red po vseučiliščih, da prepreči izgrede in kaznuje krivce.

* * *

GOSPOSKA ZBORNICA.

Gospokozbornična desnica je sklenila, da poda grof Thun izjavo, ki naglašá, da velik del desnice ostro obsója vladno naučno politiko in da zato ne glasuje za proračun. Manjši del desnice za zdaj še glasuje za proračun, Thun pa med glasovanjem z večino desnice zapusti gosposko zbornico. V proračunski razpravi govore za desnico grof Thun in Rhomberg, za levico dr. Bärnreither, dr. Grabmayer in Plener, za srednjo stranko pa pl. Skene. Današnja seja gosposke zbornice je bila kratka. Bärnreither je predlagal, naj se takoj predloži postava za vvarstvo mladine. Matuš je pozval vladno, naj izvede osobito po čeških pokrajinah jezikovno enakopravnost. Grabmayer je utemeljeval svoj predlog o reformi kmečkega kredita. Brez razprave sta se odobrili predlogi o svetovni poštni pogodbi in pa o kolka prostih ustanovah ob cesarjevem jubileju.

AVSTRO - OGRSKA.

Z vseučilišč.

Rektor dunajskega vseučilišča je postal dr. Exner, češkega praškega dr. Leopold Heyrovsky, nemškega pa dr. Jaksch. Mesto Wahrunda se pozove na inomoško vseučilišče Hoermann pl. Hoerbach. Nemški nacionalni študent je sklenil, da izstopi iz katoličanstva. Na dunajskem vseučilišču je šlo »Proč od Rima« 85, na praškem 64, na brnskem 80, na praškem 58 in na inomoškem 15 svobodomiselnih študentov.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

V ogrsko-hrvaškem državnem zboru sta se sprla 26. t. m. poslanca Farkashazy in Tutsek, ki je poslal Farkashazyju priče.

Za državne uslužbence

je določeno 18 milijonov kron. Poštne uslužbenici dobe 4.500.000 kron.

Stotniški informacijski tečaj deželne brambe.

Sedanjí štabni tečaj častnikov deželne brambe se izpremeni v informacijski tečaj c. kr. stotnikov, ki bo trajal štiri mesece in ki bo informiral stotnike o potrebnih teoretiških znanostih.

Svobodomisielci obsóajajo svobodomiselnega študenta.

Judovska »Wr. Allg. Zeitung« piše, da graški študent s svojim nastopom kompromitira svobodomiselnost in svobodomiselnost smotre. Zaslužena klofuta!

KOLIKO VLADARJEV OBIŠČE NAŠEGA CESARJA V ISCHLU.

V Ischl pridejo v kratkem obiskat našega cesarja in mu čestitati na jubileju sledeči vladarji: kralj Edvard angleški, kralj danski, kralj Jurij grški, knez Ferdinand bolgarski in kralj Karol rumunski.

SRBSKA KRIZA.

Vladna stranka je sklenila, da vztraja na Velimirovičevi kombinaciji. Kriza se reši v ponedeljek.

MAROKO.

Admiral Berrier poroča, da je v marakeški okolici porazil Hafidovo vojaštvo.

KRVAVI DOGODKI V PERZIJI.

Šah gospodari v Teheranu. Neprestano zapirajo šahu neljube osebe in plenijo. Zaprte so trgovine, politički klubi in prodajalnice časnikov, ki jih plenijo. Šahova teta se je usmrtila, ko so ji porušili hišo. Dne 25. t. m. zvečer so streljali iz hiše gubernatorja Rešta na vojake, ki so takoj nato porušili hišo. Javno mnenje se zavzema za šaha. Turška vlada je zadovoljna s šahovim nastopom proti parlamentu, ker so se Turki bali, da bi vplivala perzijska ustava tudi na turške razmere.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Oboroženi delavci so osvojili in oplenili mehiškano mesto San Viesca. Ranjenih in ubitih je mnogo oseb. V Viesco so odposlali štiri vlake vojakov. Sodijo, da je Viesca pričetek dolgotrajne revolucije.

Dnevne novice.

+ »4000« ali »Politične sanje dr. Tavčarjeve«. Dr. Tavčar je objavil v »Narodu« dva članka o kranjski volivni reformi. Ker bi, ako bi jih komentirali, mnogo izgubili na svoji zabavnosti in romantični izvirnosti, podamo najmarkantnejše stavke čisto neizpremenjene: »Klerikalna večina! Ali ta tudi ni tako sigurna. Le tri mandate naj izgube klerikalci, pa nimajo več večine.« (To vedo tudi šolarji, kadar znajo odštevati) . . . »Notranjski, vipavski in belokranjski okrajji niso klerikalcem nič kaj gotovi« . . . Kako pa bodo liberalci, katerim Tavčar zlasti na Notranjskem očita, da so strašno »klavrnji«, te tri mandate dobili? Hitro je dr. Tavčar sestavil recept: »Ljubljansko vodstvo bo moralo sleči tisto politično megalomanijo, po kateri se je dosedaj odlikovalo« . . . (To je pa dobro povedano: verno je Tavčar s temi besedami fotografiral svoja prijatelja Trillerja in Hribarja.) Nadalje izvaja dr. Tavčar, naj se liberalna stranka popolnoma odreče na deželi vsem drugim mandatam razun trem: 1.) notranjskemu, 2.) vipavskemu in 3.) belokranjskemu. »V teh okrajih naj se organizira, pa ne samo v frazi in na papirju, temveč z vso vnamo in delavnostjo« . . . Odkod bo vzela stranka, ki se kar izpočetka odpove sedmim mandatam, potem še vnamo za tri, Tavčar ne razloži. Pač! Piše namreč: »Po Vipavskem in Notranjskem bo treba izbuditi nekdanje magnate, da si probore ljudstvo za svojo stran, kakor so ga nekdanj imeli« . . . Presneto! Če bi se zdaj res zopet »izbudili« tisti notranjski oderuhi in liberalni krčmarji, bi jih ljudstvo kaj hitro zopet spat spodilo! Kaj se vam pa sanja, dr. Tavčar? — Hribar je zato Tavčarja takoj tudi ošvrknil v »Našem Listu«, ki sledeče ocenjuje Tavčarjev volivnoreformni roman: »Po našem mnenju je bilo nekoliko lahkomišljeno takoj izdati napredno taktiko, kakaj brez dvombe se bodo klerikalci, ki kažejo nepretrgoma velikansko politično delavnost, vrgli z vso silo na te tri okraje, da jih okrepe in trdno privežejo nase. Sicer pa se je gibala diferenca med liberalnimi in klerikalnimi glasovi v teh okrajih okoli 400 (veliko več!) in je zatorej precej optimistična misel, da bi se dal kateri teh krajev pridobiti napredni stranki, zlasti se zdaj, ko S. L. S. gospodari v deželi. Vse huji in usodnejši pa grozi biti boj po gorenjskih in notranjskih mestih. Tu bo veljalo napredno stranko največjega napora, da obrdri sedanje pozicije.« Tako se Hribar nad Tavčarjem maščuje zaradi »megalomanije«. Očita mu izdajstvo, ker je napredno taktiko prezgodaj odkril. Mihec »megaloman«, Jakec »izdajalec«, kam naj pride taka stranka?

+ Iz krogov »Slomškove zveze« se nam piše: Protestiramo, da zahteva odbor »Društva slovenskih učiteljev« od članic knjig za ustanavljanje ljudskih knjižnic. Zvito zamolčalo pa se je, da so knjige namenjene društvu »Prosveta«, katero so ustanovili liberalni visokošolci, ki imajo samo namen razširjati in utrjevati liberalizem. Šele »Učiteljski Tovariši« je pojasnil stvar. Somišljenice, ne bojte se terorizma! Vun s svojim prepričanjem! Ne živimo v času, da bi prosili nasprotnike odpustčanja, da smo odločne pristašnje S. L. S. in njenih načel! Imamo mnogo izobraževalnih društev, imamo »Krščansko-socialno zvezo«. Tem društvom darujte! Sprejema jih

tudi gospod Fr. Jaklič, nadučitelj v Dobropoljah, ki jih bo odposlal na primerne kraje.

+ **Otvoritev železnice Kranj - Tržič.** Na slavnost ob otvoritvi nove železnice iz Kranja v Tržič se vse pridno pripravljajo. Upati je, da bo 5. julij tudi pokazal, da je Tržič — slovenski; to naj bi spričevalo slovenske trobojnice po vsem Tržiču. Priporočamo tudi, da naj bi imeli udje slov. društev, ki se udeležijo otvoritve, tudi slov. trakove čez prsa. Splošno pa naj velja za ta dan: Nastopimo ponosno kot Slovenci, če nas pa morda srečajo sovražni pogledi, tedaj le pustimo, naj se Nemci sami bijejo, ako jih je volja, kot se je to proročevalo slovenskim telovadcem v Tržiču. Tržič je slovenski!

+ **Na glavnem zborovanju S. K. S. Z.** v Škofji Loki bo za goriško izobraževalno organizacijo S. K. S. Z. poročal gosp. dr. Breclj.

+ **O kranjskih skupinah pri cesarskem jubilejnim izprevodu na Dunaju** piše uradno glasilo deželne zveze za tujski promet na Kranjskem »Promet in gostilna« sledeče: Jubilejni sprevod ni imel samo na Dunaju, temveč tudi pri nas svoje nasprotnike. Nam, ki smo pri deželni zvezi za tujski promet in ki nam je vsaka strankarska politika tuja, ne pride na misel, se spuščati v kako polemiko zaradi teh nasprotstev. Vendar smo uverjeni, da sedaj, ko nam je še v živem spominu slika kranjske skupine pri cesarskem sprevodu z vsem svojim naravnim čarom in sijajem, z vsem navdušenjem, ki je navdajalo udeležence in gledalce, ne more več imeti nasprotnikov. Uspeh, ki ga je imela naša udeležba pri tej slavnosti, je gotov. Še bolj gotovo pa je, da s stališča tujskega prometa ta naša udeležba velikega in dalekosežnega pomena. Pokazalo se je namreč pri tej priliki, kar smo mi pri tujskem prometu že zdavna vedeli, da je kranjska dežela kljub svojim naravnim krasotam in kljub zanimivostim za tujski promet še mnogo premalo znana posebno na Dunaju in da je šele kranjska skupina pri cesarskem sprevodu opozarjala Dunaj in ves svet na kranjsko deželo ter razpršila nevednost, ki je v tem oziru dosedaj vladala. Zanimanje za Kranjsko in njene prebivalce se je vsled slave, ki jo je dosegla kranjska skupina, brezdomno razširilo, razširile so se simpatije za deželo in vse to pride v prvi vrsti v korist ravno tujskemu prometu. Vstajenje in probujenje narodnih noš po celem Kranjskem je tudi za tujski promet neprecenljivega pomena. Deželna zveza Kranjska za tujski promet se že danes resno peča z idejo, kako bi se tak sprevod v morebiti še lepših oddelkih ponavljal vsako leto, enkrat na Bledu in enkrat v Bohinju in s tem bi se pozornost tujcev na našo deželo in posebno na narodne noše na nepričakovan način pomnožil. Ljudstvo na Gorenjskem, ki je danes naravnost navdušeno za narodne noše, nas bode gotovo podpiralo.

+ **Slavnosti na Vrhniki** se udeležita tudi »Slovenski katoliški izobraževalni društvi« na Brezovici in v Vodmatu. Pri slavnosti nastopa sedem pevskega zborov in idrijska godba.

+ **Liberalna sodba o Hribarjevi politiki.** Liberalna celjska »Domovina« piše o »Zvezi južnih Slovanov«, da ta državno-borski klub dela samo blamaže, kar onemogočuje resen nastop in upoštevanje pri vladi. Končno pravi »Domovina«: Govoriti nam bode treba glede »Zveze« odkrito in odločno besedo. Ako so naprednjaki drugod po Slovenskem zadovoljni z njo, ne vemo; a navdušenja ni nikjer za njo, to vemo.

+ **Naročnikom »Mladosti«**, ki so reklamirali drugo in tretjo številko, javljamo, da sta te dve številki pošli in da zato žalibog ne moremo ustreči. — Uprava »Mladosti«.

+ **Vodovod za Kranj in okolico.** Dvorni svetnik Markus z Dunaja je v deželnem stavbnem uradu v imenu poljedelskega ministrstva pritrdil oddaji izvršitve kranjskega vodovoda tvrdki Bocher v Beljaku.

+ **Liberalni fiasko na Koroškem.** — »Naš list« naznanja sledečo tužno vest: »Korošec«, napredni list slovenskih Korošcev (!?), bode odslej mesto vsak teden izhajal samo vsakih 14 dni na mesec. Žal, da ni našel potrebnega odmeva med narodom, ker bi mnogo koristil dobri stvari.« Zdaj, ko bo le vsakih štirinajst dni izhajal, bo odmev gotovo še slabši, deficit pa, ki ga bo plačalo narodnonapredno vodstvo v Ljubljani, nič manjši.

+ **»Glasbena Matica«** se, kakor poroča »Slovenski Narod«, korporativno udeležiti jutranje slavnosti razviti zastave pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. »Narod« je skrbel za to in jasno povedal, da je to provokatorična strankarska slavnost, in »Zvon« je izdal oklic, ki odločno udarja na liberalne strune. K našim, za ljudsko probujo mnogo bolj važnim slavnostim, pevskega zbora »Glasbene Matice« nikdar ni bilo, tudi se mu

ni zdelo vredno »korporativno« se udeležiti 15letnice pevskega društva »Ljubljane«, dasi se odlična pevska kakovost »Ljubljane« z »Ljubljanskim Zvonom« niti primerjati ne more. Kakor se vidi, je pri nekaterih ljudeh v »Glasbeni Matici« toliko strankarstva, da ne morejo pojmiti, kaj bi bila dolžnost zavoda, ki rad trdi, da je »nadstrankarski umetniški zavod.« Naši računi so sedaj sklenjeni! Če bodo ti računi »Glasbeni Matici« morda neljub, naj se za to zahvali liberalnim strankarjem. »Glasbena Matica« je za nas sedaj odločno ravno toliko kot — »Ljubljanski Zvon«. Oba naj naše somišljenike lepo pri miru pustita! Razume se, da sedaj noben naših somišljenikov ne more sprejeti kake izvolitve v odbor »Glasbene Matice«. Gospodje naj si izmed sebe izberejo take ljudi, katerim bodo lahko igrali liberalno strankarstvo, z nami pa ne bodo slepomišlili!

+ **Nevarno je zbolel** č. gosp. Franc Mekinec, župnik na Črnučah; priporoča se čast. sobratom v molitev.

+ **Velike izpremembe se vrše pri topništvu.** Zborni topništvo se opusti in se razdeli vse topništvo v divizije. Zato tudi ne bo več takozvanega zbornega municijskega parka, temveč samo divizijske municijske zaloge, kar precej olajšuje zalaganje s strelivom v vojski. Pri vsakem zboru, razen pri inomoškem, sarajevskem in zaderskem, se upeljejo tudi posebne porgorske topniške brigade. Omenjeni trije zbori jih že imajo.

+ **Goriški deželni zbor** ne bo sklican meseca julija, ampak šele jeseni in sicer na osemndnevno zasedanje.

+ **Volitve za tržaški deželni zbor** bodo, kakor poroča neka dunajska korespondenca, v drugi polovici novembra ali pa v decembru.

— **»Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri«** je imelo dne 25. t. m. občni zbor v »Narodnem domu« v Pazinu. V novi odbor so izvoljeni: prof. Matko Mandić, državni poslanec, predsednik; dr. Šime Kurelić, župan v Pazinu, podpredsednik; odborniki: dr. Ivan Zuccen, odvetnik v Pulju; dr. Niko Baničević, odvetniški kandidat v Pazinu; Josip Mandić, obč. blagajnik v Pazinu; dr. Ivan Pošćić in dr. Juro Červar, odvetnika v Voloskem; župnik Anton Andrijič, bivši deželni poslanec v Baški novi, sedaj na Puntu; Josip Pangerc, župan v Dolini, in Fran Flego, župan v Buzetu. — V odboru je torej samo en Slovenec: župan dolinski. — Odstopila sta predsednik prof. Spinčić in podpredsednik dr. Dinko Trinaistić.

— **Slamnikarska zadruga.** Iz Mengša se nam poroča: Po shodu »Kmečke zveze« v Mengšu dne 21. t. m. se je vršil občni zbor slamnikarske zadruge v Mengšu. Zadruška prav lepo napreduje. Zadnji čas je pristopilo k nji več slovenskih slamnikarjev. Na občnem zboru je dal več praktičnih navodil g. Vekoslav Pelc. Govoril je tudi g. Vekoslav Ravnika.

— **Požarna bramba v Tržiču** se pridno vežba, vendar pa žali pri njej uho »nemško komandiranje«. Morda se to spremeni z ozirom na to, da je večina gasilcev slovenska in še tistih par Nemcev, ki so zraven, slovensko dobro razumejo, če le — hočejo! Če se zdi morda lističu »Stajercu ali giftni kroti« iz Ptuj »nobel«, se pa nam ne. Sicer je pa rekel slovenski pesnik Koseski: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

— **Vprašanje v Tržiču.** Piše se nam: Naj mi bo dovoljeno eno vprašanje: Slovenci tržiški, ali imate že vžigalice »V korist območnim Slovincem«? — Nekdo — ki jih že ima.

— **Cerkije pri Krškem. Jubilejna slavnost.** V proslavo Nj. Velič. obhajala bode šolska mladina v sredo 1. julija jubilejno šolsko slavnost v spomin 60letnega vladanja. Ob S. uri bo sv. maša, ki se konča s cesarsko himno. Po maši bode šolska slavnost na prostem, pri kateri bo imel slavnostni govor na Presvitega vladarja nčencev 4. razreda, za njim slavnostni govor šolski vodja in na to kratke deklamacije — različnih stanov. Med posameznimi točkami petje patriotskih pesmi. Za sklep slavnosti pogoščenje šolske mladine.

— **Zastrupila se je** v Trstu hišina Alojzija Pertot. Njena gospodinja, grofica Muratti, jo je našla mrtvo v sobici. Vzrok samomoru je neki mladenič, ki jo je zapustil.

— **Vola sta nabadla** posestnika Jožefa Marna pri Štangi, ko je upreženima voloma dajal krme. Marn je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu na to umrl.

— **Častni svetinji za 40-letno zvesto službovanje** sta dobila inspektor južne železnice v Ljubljani, gosp. Jožef Mazi in umirovljeni rudar Ferdinand Brus v Spodnji Idriji.

— **Iz Naklega.** Ker ja zadnja številka »Domoljuba« po poročevalčevi krivdi naznanila dne 29. junija v Naklem pri Kranju

igro, katero priredi »Moško pevsko društvo«, se danes odreka vsled mnogih neprijetnih zaprek. Igra bode tekom meseca julija.

— **Ustanovno zborovanje vrhniške zadruge za rokodelske in dopuščene obrti** bo v nedeljo, dne 5. julija t. l. popoldan v telovadnici šolskega poslopja na Vrhniki s sledečim sporedom: 1. Ustanovitev zadruge; 2. volitev načelstva; 3. sestava imenika za volitev prisednika preizkuševalne komisije za pomagalce iz stanu mojstrov; 4. raznoterosti. — K temu zborovanju se vabijo vsi rokodelski mojstri.

— **Č. g. dr. Fr. Sommeregger** je bil dne 22. junija promoviran v Rimu za doktorja filozofije.

— **Vlom v cerkev.** Tolminska cerkev je bila okradena v noči na 23. t. m. Tat je odnesel iz zakristije dva keliha in nekaj dragocenosti.

— **Semenj v Kandiji**, dne 25. junija t. l. Prašičev so pripeljali do 300. Kupčija je bila precej živahna, cene so šle nazaj. — Goveje živine je bilo prignane do 800 glav. Kupčija je bila vsled hude suše jako slaba. Živina se je prodajala na vago po 50 do 60 vin. kilogram. Žalostno je bilo videti obupnega kmeta, ki bi radi grozne suše svojo živino rad v denar spravil. »Gospodarsko zvezo« smo zelo pogrešali.

— **Cenena živina in drago meso.** Iz Novega mesta se nam piše: Vsled izvanredno hude suše gre cena pri goveji živini zelo nazaj; meso ima pa še vedno isto ceno, kakor jo je imelo, ko je bila goveja živina draga. Kmetje ponujajo od mesarja do mesarja teleta od 60 do 68 vinarjev kilogram; teletina je pa še vedno po 1 K 40 vin. do 1 K 60 vin. — Opozarjamo na to mestno županstvo!

— **Bik napadel pastirja.** Prišel je na pristavo Ruprč vrh za pastirja delavec pri g. Zakazu. Poprej je pasel čredo komaj šoli odrasli fantič. S čredo pasel se je tudi mlad bik. Novega gospodarja ni nič prav prijazno sprejel. Začel mu je nagajati. Tu pa vzame pastir v roke bič in udari enoletnega bika. Ta, ne bodi len, zapodi se v pastirja, kateri se je skušal rešiti na drevo. A bicec bil je hitreji. Pritisnil je pastirja k deblu, ga zadaj osuval, da se je zgrudil na tla. Ko je bicec videl, da je pastir na tleh brez moči, podal se je k čredi. Težko ranjenega pastirja so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji.

— **Poskušen vlom v Zagrebu.** V četrtek opoldne je zlezel nedavno iz kaznilnice v Lepoglavi izpuščen Jurij Vukin z ulice skozi okno v stanovanje svetnika Reisnerja v samotni Jurjevski ulici v Zagrebu. Neka ženska ga je videla in to povedala v sosedni hiši senatorju dr. Taborskemu. Vukin se je takoj lotil »dela«, in soproga Reisnerjeva ga je dobila, ko je odpiral omare. Vlomilec je sunil gospo v stran ter letel na dvorišče, da bi po vrtu zbežal. Ker pa je tam videl ljudi, ki bi ga prišli, bežal je nazaj v stanovanje in hotel skozi okno na cesto. Tam pa je stal dr. Taborsky z revolverjem v roki. Vukin je ostrmel. Dr. Taborsky ga je zgrabil za roko in držal, dasi se je obupno branil, dokler niso prišli redarji in ga zvezali. Vukin se je delal, kakor da je pijan, je preklinjal in grozil, da dr. Taborskega ubije, ko bo prost. Izročili so ga sodniji.

— **Nepreviden kosec.** Hlapec nadškofijskega posestva v Maksimiru pri Zagrebu, Anton Novak, je kosil pšenico. Pri tem si je napravil cigareto ter vrgel še gorečo vžgalico med pokošeno pšenico, ki se je vnela in je že zgorelo za 243 K.

— **Konj utonil.** Grasmajerju v Tržiču je utonil pri kopanju na »Marijinem oglu« konj. Sinčila se ti je lepa žival, ko so jo peljali mrtvo domov.

— **Bukev ga je pobila.** Peter Brusomolin, posestnikov sin, devet let star, je gledal svoja dva brata, ko sta podirala v knez Auerspergovem gozdu neko ne ravno debelo bukev. Ko je bukev padla, je veja iste fantička tako po glavi oplazila, da se je le-ta zvrnil. Težko ranjenega dečka so peljali v cesar Fanc Jožefovo bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo, toda med potom je že zdihnil svojo klando dušo.

— **Oficijelne kinematografske predstave cesarskega jubilejnega izprevida** bi se imele pričeti predvčerajšnjim v cirkusu Busch na Dunaju. K prvi predstavi je dunajski odbor povabil razne odličnjake. Dšlo je tudi nekaj članov cesarske rodovine. Za 5. uro napovedana predstava se ob 6. uri še ni pričela in končno je bila odpovedana, ker se je na strojih nekaj pokvarilo.

WAHRMUND NE SME V PRAGO!

Proti Wahrmundu, ki ga je Marchet, ne da bi vprašal praški vseučiliški senat, prestavil v Prago, torej na najstarejše nemško vseučilišče, je zdaj naperjena velika akcija. Vseučiliški krogi v Pragi se Wahrmunda ravnotako branijo kot so se ga v Gradcu, kardinal Skrbensky se je

odpeljal na Dunaj tudi zaradi Wahrmunda, češki katoliški poslanci so vložili proti obiskurnemu zabavljaču protest in govori se tudi, da bo vse češko plemstvo korporativno prošlo za avdijenco pri cesarju in ga opozorilo na posledice, ki jih utegne imeti Marchetov odlok.

NEMŠKI CESAR JE BIL TAJNO V PRAGI?

Češki listi poročajo, da se je nemški cesar tajno mudil v Pragi, dočim nemški listi to odločno dementirajo. Nastala je zaraditve huda časnikarska polemika. Češki listi trdijo, da se je nemški cesar 19. t. m. inkognito peljal skozi Prago v Kono-piš, kjer je celo soboto konferiral s prestolonaslednikom Francem Ferdinandom. 20. t. m. zvečer se je zopet na tistem odpeljal. Češki listi pripisujejo temu sestanku z ozirom na revalski sestanek velik pomen.

NAŠI SOSEDJE NA MORJU.

Štiri 19.000 tonske ladje bo imela Italija do leta 1913. Ena je že zgrajena, drugo spuste še letos v morje. Oborožene bodo z dvanajstimi topovi kalibra 30,5 cm. — Avstrija zgradi med tem časom tudi nekaj ladij, pa vsako le po 14.600 ton, topov 30,5 cm kalibra bodo imele le tri, osem pa po 24 cm. Smo torej zelo daleč za sosedo Italijo.

Stajerske novice.

š **Telovadni odsek S. K. S. Z.** se snuje v Mariboru.

š **Odborova seja S. K. S. Z. za Štajersko.** V četrtek, dne 2. julija, je v uredništvu »Slov. Gospodarja« ob 5. uri popoldne seja S. K. S. Z.

š **Zadnje »Marbugerico«** so zaplenili. Gotovo je zopet obrekovala Slovence.

š **Poslanec Ježovnik** je nevarno obel na obistih in bo skoro gotovo operiran.

š **Utonil** je v Veržetu nadučitelj Vauda. Zapušča ženo in osem nepreskrbljenih otrok.

š **Studenci pri Mariboru.** Slov. katol. izobraž. društvo v Studencih pri Mariboru priredi v nedeljo dne 5. julija Ciril Metodovo slavnost v Lembahu v gostilni g. Robiča. Začetek točno ob pol 3. uri. Na sporedu je petje, godba, šaljivi ribji lov, šaljiva pošta, konfeti in razne druge zabave. Vstopnina za ude 30 vin., za neude 40 vin. Cenjeni gospodje in gospe iz Maribora dobro došli.

š **Velik požar.** V Lipnici je bil včeraj velik požar, ki je storil mnogo škode. Gašenja se je udeležila tudi požarna bramba mariborska.

š **Nesreča pri kopanju.** V Voglajni pri Celju je utonil pri kopanju 11-letni Janez Rebernak.

š **Umrja** je v Mariboru soproga železniškega nadspovednika gospa Marija Potokar, stara 48 let.

š **Dr. Jos. Stepischnegga** v Celju je zadela kap. Zdravnik je konstatiral tudi notranje krvavenje možgan vsled kapi.

š **Nesreča v tovarni.** V tovarni v Andritzu je delavcu Francu Pircu kos železa odtrgal podkoleno.

Ljubljanske novice.

NOV FINANČNI RAVNATELJ V LJUBLJANI.

Cesar je imenoval finančnega nadsvetnika v Brnu Alojzija Klimenta dvornim svetnikom in finančnim ravnateljem v Ljubljani.

Finančni nadsvetnik Dobida v Ljubljani je imenovan dvornim svetnikom in poklican v finančno ministrstvo.

Alojzij Kliment, rodوم moravski Čeh, je eden najuglednejših finančnih uradnikov v Avstriji. Že v mladih letih od cesarja odlikovan s Fran Josipovim redom je zgolj po svojih izrednih svojstvih hitro avanzoval. Služboval je svojedobno nekaj let na Slovenskem in od tod je tudi njegova soproga. Samo po sebi se umeje, da je dvorni svetnik Kliment popolnoma več v govoru in pisavi slovenščine. Deželi je čestitati, da dobi na čelo tako važne finančne uprave tako izbornega moža, ki bo gotovo za to skrbel, da povzdigne našo finančno upravo na tisto višino, ki je potrebna v interesu naše dežele.

V narodnem interesu slovenstva je pa tudi z veseljem pozdravljati, da je poklican dvorni svetnik Dobida v finančno ministrstvo. S prideljevanjem visokega uradnika slovenske narodnosti ministrstvu je ojačen slovenski element v velevažnem centralnem uradu.

Kakor čujemo iz najzanesljivejšega vira, se druga imenovanja pri naši finančni direkciji izvršijo prav v kratkem.

lj **Slavnost na Vrhniki.** Še enkrat opozarjamo vse, ki prihodnji ponedeljek na praznik sv. Petra in Pavla s posebnim vlakom poletite na prelepo vrhniško slavnost, da odpelje posebni vlak z južnega kolodvora v ponedeljek ob 8 uri 30 minut

dopočine, z Vrhnike se pa odpelje ob 9. uri 21 minut zvečer. **Vozni listki se danes zvečer in jutri dopoldne prodajajo v trafiki gosp. Soukala pred škofijo.** Prosimo da naj jih v tem času kupijo vsi, ki se nameravajo poslužiti posebnega vlaka, da se pravočasno preskrbi zadostno število vozov. Med točkami slavnostnega sporeda bo tudi dovolj časa ogledati si prijazno vrhniško okolico, posebno izvirek Ljubljane. Na praznik v ponedeljek na Vrhniki **Katehetski sestanek.** V sredo, dne 1. julija priredi »Društvo slovenskih katehetov« zadnji shod v tem semestru. — Spored: 1. Podrobni učni načrt za 2. razred ljudskih šol. Poročevalec katehet A. Čadež. 2. Pedagoško - katehetski tečaj v Splitu. 3. Pomenek o katehetskih shodih izven Ljubljane. Začetek ob petih popoldne v kn.-šk. dvorcu. — Odbor »D. S. K.« prosi nujno, naj se blagovolijo sestanka udeležiti tudi oni gg. katehetje, ki se nameravajo pridružiti pohodu v Split, ali naj pa vsaj odbor obvestijo pismenim potom.

lj **Ponževanje kumice.** Tako imenovano pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« si je izbralo za kumico svoje zastave lekarnarjevo soprogo gospo pl. Trnkoczyjevo. Društveniki vsakega društva se pri takih prilikah trudijo, da bi kolikor mogoče počastili kumico, »Ljubljanski Zvon« pa prireja bakljado, člane, večinoma same mestne sluga, je pa sram društveni kumici nositi lampijone! Zato je »Ljubljanski Zvon«, ker v Ljubljani ni mogel dobiti dovolj pobičev-nosačev, obrnil se preko napredne ljubljanske meje v — Spodnjo Šiško s sledečim pismom: »Slav. tel. društvo »Sokol« v Sp. Šiški. Dne 27. t. m. priredimo povodom razvritja zastave podoknico in bakljado v čast kumici zastave, prebl. gospe pl. Trnkoczyjevi. Ker pa nam nedostaje nosilcev za lampijone, zato se uljudno usojamo prositi slavni odbor, da sme telovadni naraščaj Vašega sl. društva sodelovati pri naši bakljadi. Nadejamo se, da ne odrečete naši prošnji in znamenujemo z odličnim spoštovanjem za odbor udani predsednik Zirkelbach, tajnika nam. I. Kakuša.« — Šišenskega »Sokola« to pismo baje ni nič kaj ganilo in je odgovoril, da z dečki morejo razpolagati le starši. Kumica je res lahko vesela te častne in sijajne bakljade, pri kateri ji društveniki nočejo nositi niti lampijonov in gredo za to celo v Spodnjo Šiško loviti pobiče. Morda »Zvonaše« ta »Slovenčeva« notica nauči manire.

lj **Strankarske slavnosti »Ljubljanskega Zvona«** se udeleži tudi »Pevski zbor poštinih in brzojavnih uslužbencev« v — uniformah. Torej imamo v Ljubljani že c. kr. uniformirano strankarstvo. Ogledali si bomo temeljito te možakarje, da v bodoče ne bodo več hodili okolu naših poslancev in da jim takrat pokažemo pot nazaj k »Zvonovemu« Zirkelbachu.

lj **Dijaki (absolventi) tukajšnje c. kr. umetno-obrtne strokovne šole** nameravajo prihodnji teden iti v Trst, mogoče tudi v Pulj, na poučno potovanje po novi bohinski železnici. Posečali bodo nekatere tvornice, muzej in ogledali druge znamenitosti tržaškega mesta. Zelo se vesele tega potovanja, tembolj, ko gre z njimi sam gospod ravnatelj Ivan Šubic, tudi velika hvaležnost se kaže med njimi, da je zanje toliko posredoval.

lj **Osebnosti vesti.** Komisar finančne straže, gosp. Jakob Skubic v Postojni, je imenovan višjim komisarjem finančne straže v IX. razredu.

lj **Vojaški koncert** se vrši na praznik sv. Petra in Pavla, 29. t. m., na vrtu hotela »Union«. Svira polnoštevna vojaška godba pešpolka 27. pod osebnim vodstvom g. kapelnika Christopha. — Pri slabem vremenu se vrši koncert v veliki dvorani. Začetek ob 8. uri zvečer.

lj **27. domobranski pešpolk** odkoraka 29. t. m. — torej na praznik — ob ¾ 7. jutraj iz Ljubljane ter koraka do 4. ure popoldne na vaje! (Gre v Buzet.) Vojaška uprava ima res čudne muhe v Ljubljani, ko si za osebnim pohod v najhujši poletni vročini ne vé izbrati drugega dne, kot ravno praznik!

lj **Občinski svet** ima izredno sejo v torek, dne 30. junija 1908, ob šestih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so med drugimi poročila: O prošnji umetniškega društva »Lade« za prispevek mestne občine za prireditve umetniške razstave jugoslovanskih slikarjev v Ljubljani; o prošnji »Ljubljanskega učiteljskega društva« za prispevek mestne občine za odposlanstvo delegatov k shodu slovanskih učiteljev v Prago; o dopisu mestnega magistrata glede ponudeb za zidarska, tesarska, kleparska in krovna dela ter dobavo vezij in železnih nosilcev za zgradbo novega restavracijskega poslopja mesto do-seđanje Švicarije; o dopisu mestnega magistrata glede oddaje kanalizacijskih del na Bleiweisovi cesti in v Jenkovih, Japljevih in Ravnikarjevih ulic; o dopisu mestnega magistrata glede naprave ograje ob no-

vem župnišču pri sv. Jakobu; o dopisu upraviteljstva mestne elektrarne glede vpeljave električne razsvetljave v prostore ljudske in meščanske šole pri uršulinkah; o prošnji »Zveze slovenskih zadrug« za prepustitev učnega prostora za c. kr. učno delavnico za pletarstvo; o nasvetu kuratorija mestne višje deklishe šole, da je na mestnem deklisnem liceju sistemizovati učno mesto za prirodopis, matematiko in fiziko; o nasvetu kuratorija mestne višje deklishe šole, da je na tem zavodu uvesti poduk iz slovenske stenografije; o prošnji nekaterih posestnikov ob Dolenjski cesti za podaljšanje vodovoda do njihove posesti; samostalni predlog občinskega svetovca Antona Likozarja v zadevi ljudskega šolstva ljubljanskega; o prošnji Ivana Zajca za razširjenje starinarske koncesije; o prošnji Štefana Koritnika za podelitev izvoščije koncesije; o prošnji Roze Tillove in Otona Windeisa za knjigotrško koncesijo; o prošnji Alberta Derganca za koncesijo za posredovanje služb; o prošnji Neže Klembasove za gostilniško koncesijo; o prošnji Ivana Hrena za prenos gostilniške koncesije; disciplinarne komisije poročilo o treh disciplinarnih zadevah.

lj **Policija bo stražila — vodo!** Dobili smo in priobčujemo: V sled dolgotrajne suše je pričelo v našem mestu vode primanjkovati, ker druga vodovodna cev še ne deluje, zlasti pa ker občinstvo vodo prav lahko miselno trati in zaliva vrtove, drevje in druge nasade z vodo iz mestnega vodovoda. Zgodilo se je tudi, da stranke kar celo noč puščajo pipe odprte, samo da imajo vedno hladno vodo pri rokah. V sled tega je bil mestni magistrat iz zdravstvenih in varnostnih ozirov primoran s posebnim razglasom do preklica prepovedati rabo vode iz mestnega vodovoda za škropljenje in zalivanje vrtov, drevja, nasadov itd. in se bo vsaka potratna voda po obstoječih predpisih strogo kaznovala. **Mestna straža ima nalogo, da skrbno nadzoruje, da se bo ta odredba tudi res izpolnjevala.** Občinstvo se torej ponovno opominja, da kolikor mogoče štedi z vodo. — To je že vse lepo in prav, ampak presneta suša mora vladati nekje, da so pričeli groziti s kaznimi. Slutimo pa, da se nekoliko pretirava, ko se tako upije, kako da trati občinstvo vodo. Ulice ne škrope. Tu prihranijo dovolj vode in več, kolikor jo porabi Ljubljčan za škropljenje svojih malih gredic. Ljubljčan plača drago svojo vodo, zdaj naj pa plačuje še kazni. Naglašamo, da slutimo nekoliko pretiravanja. Saj nimamo slabega spomina in znamo, da se je ob potresni stavbeni dobi, ko se je pozidavala obnovljena Ljubljana, porabilo veliko več vode, kakor se jo zdaj. Precej birokratske sitnosti je brez vsake dvojbe pri teh grožnjah s kaznimi, še bolj čudno pa je, da se kar kratkomo pre-pove Ljubljčanu, da ne sme škropiti vrtov, drevja in nasadov. Magistratna gospoda hoče najbrže izpremeniti Ljubljano v Saharo.

lj **Oprava za županov »Paradiž«**, pardon, za počitniško kolonijo pri Cerkljah, se je nabavila pri Langu. Protestiramo, ker so prezrli celo ljubljanske slovenske »narodno-napredne« tvrdke. Vyborne!

lj **Morilec dekana Erjavca** Pangerc se v preiskovalnem zaporu precej dobro počuti. Preoblečen je v kazensko obleko. Ker boleha in najbrže pretirava svojo bolezen, uživa ugodnosti, ki jih imajo bolni kaznenci. Drži se sključeno in pravi, da ima gnjil desni del pljuč. Na izprehodih se opira na palico. Ni izključeno, da se razpravlja o roparskem umoru vipavskega dekana Erjavca že v prihodnjem prototnem zasedanju.

lj **Društvo slovenskih profesorjev** bo imelo danes, v soboto, dne 27. junija ob ½9. uri zvečer sestanek v restavraciji »Narodnega doma«. Ta sestanek, ki je zadnji v tekočem šolskem letu, naj da pregled letošnjega dela, zlasti glede učnih knjig.

lj **Umetniški paviljon** za umetniške razstave in umetniški atelje nameravajo zgraditi začetkom Lattermanovega drevereda nasproti »Narodnega doma«.

lj **Streljanje na Gradu.** Povodom patrocinija v Trnovski mestni župnijski cerkvi se bode jutri dopoldne med sv. mašo streljalo na Gradu.

lj **Vlom v kemični tovarni.** Danes ponoči so neznani tatovi vlomili v pisarno v kemični tovarni na Selu in ukradli 770 K denarja v bankovcih po 50 in 20 K, več tolarjev po 5 K in drobiža ter pisalni stroj tvrdke »Adler«. Bankovci po 20 K so bili novi. Tat je odprl wertheimovko s ključem.

lj **Dobrodelna tombola.** Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo priredi, kakor smo že poročali, z dovolitvijo c. kr. finančnega ministrstva v proslavo šestdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Fran Jožefa I. javno dobrodelno efektno tombolo, ki se vrši dne 16. avgusta 1908 ob 5. uri popoldne na Kongresnem trgu (v Zvezdi) v Ljubljani. Do-

bitki, 56 po številu, so vredni 800 K in se razdele nastopno: I. tombola, vrednost 300 K, II. tombola 150 K, III. tombola 100 kron v vrednosti. Nato je še 53 dobitkov in sicer v vrednosti po 10 K, 5 K in 2 K. Cena tombolnim kartam, ki bodo na prodaj po prodajalnicah tobaka in pri društvenem odboru, je 60 vin. Dobitki se izlože nekaj dni pred tombolo v tej ali oni trgovini na ogled. Kraj in čas se po dnevnikih objavi. Prebitek tombole je po intencijah vladarjev namenjen bolniškemu in podpornemu skladu ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Ker ima ta efektna tombola dobrodelen namen, vabimo najljudneje, da vsakdo poseže po par tombolnih kart. Odbor. že bil!

lj **Škropljenje ulic.** Danes v jutro so začeli škropiti po Mestnem trgu z vodo iz Ljubljane ter s staro škropilnico. Menda bodo zdaj s tem škropljenjem celo mesto čedili; zlobni dovtipneži trdijo sicer, da so danes zato močili, da ne bo drevi »Ljubljanski Zvon« preveč hripav. Čudno je le to, da se mora proti mestni upravi prej javnost pritožiti, predno ume mestna uprava svojo nalogo.

lj **Nove vrste prečnic** je dala postaviti direkcija južne železnice čez Dunajsko cesto. So bolj praktično urejene in lažje.

lj **Konec šolskega leta na mestnih ljudskih šolah** bo prihodnja sobota, 4. julija t. l. jutraj s sv. mašo in razdelitvijo spričeval.

lj **Boj alkoholizmu in ljudsko šolstvo.** Poleg izpričeval se letos razdele učencem ljubljanskih ljudskih šol letna poročila in brošura: »V boj proti alkoholni kugi!«

lj **Vodstvo električne železnice** nam naznanja, da vozijo jutri in pojutrišnjem ob ugodnem vremenu k polnočnim vlakom južne in državne železnice trije motorovlaci v smeri: južni kolodvor-sv. Jakoba trg, odnosno južni kolodvor-Vodmat.

lj **Jajca je kradla** na trgu danes jutraj kmeticem neka ženska iz Šiške, katero so pa pri »delu« še pravočasno zasačili.

lj **Tatvina.** Včeraj popoldne je neki, dosedaj še neznan tat ukradel natakari Mariji Pohletovi na Poljanski cesti št. 44 iz odkienjenega predala denarnico, v kateri je imela do 80 K denarja.

Boj proti nesramnosti na Francoskem.

P. V. K. poročajo iz Pariza: Po pariških cerkvah in kapelah, katere je država likvidirala, nastopajo različne gledališke družbe silno dvomljive vrednosti in napol nage plesalke. Najhujše pa je, kar je napravil nedavno neki ruski gizdalin. Najel je bivšo cerkvico redovnic »du Sacre Coeur« in v njej nastanil takozvano japonsko čajnico. Tu je nastopala neka plesalka tako, kakor jo je Bog ustvaril in na mestu, kjer je bil prej oltar, izvajala svoje ples. To je pa celo Parižanom, ki se drugače ne ponašajo baš s preveliko sramežljivostjo, preveč, in na pritisk javnega mnenja je policijski prefekt Lepine prepovedal »japonske« igre. Dobro znamenje je, da zadnji čas dijaštvo nastopa proti javnemu svinjarjenju in se z vnmou udeležuje protipornografske akcije senatorja Bérengerja. Zadnjič so v Cluny hoteli vpriporiti neko silno nesramno, zraven pa tudi neumno igro. Dijaki so pa udrli v gledišče in predstavo onemogočili.

Obraznava proti Siczyńskemu.

morilcu gališkega namestnika grofa Potockeja se prične 30. t. m. pred Ivovskimi porotniki. Rusinsko časopisje se na res zelo nekulturen način popolnoma identifikuje z morilcem in kliče grom in strelo nad najvišje sodišče, ki ni hotelo delegirati za proces izvangališke porote.

Napad na škofa.

Katoliškega škofa Duldeta v Ruščuku je ranil dijak Simov s strelom na glavi, ker si ni pustil izsiliti večje vsote denarja.

Milijonar krivoprisežnik.

Zaradi oderutva in krive prisege so zaprli v Monakovem milijonarja dr. Hofbricka.

Telefonska in brzojavna poročila.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE IN »SLOVENSKI KLUB«.

Dunaj, 27. junija. Nujni predlog »Slovenskega kluba« glede na znani dogodek pred celovskim okrajnim sodiščem zaradi rabe slovenskega jezika najbrže ne pride v debato, ker se je namen vsled popolnega uspeha govora dr. Hočvarjevega skozi-inskoz dosegel. Nadaljevanje debate bi bilo zazdaj čisto odveč. Akcija »Slovenskega kluba« za jezikovni zakon za obmejne slovenske kraje je vzbudila v vseh političkih krogih veliko pozornost.

SLOVENSKI NAPREDEK V TRSTU.

Trst, 27. junija. Danes dopoldne je kupila »Trgovsko-obrtna zadruga« dve hiši za okolu 400.000 K. Hiši stojita v najlep-

sem delu mesta, ena ima pročelje na znani Aquedotto, druga na ulico Stadion. Zadruga namerava nastaniti v teh svoj urad, ostale prostore porabiti pa za trgovsko šolo, oziroma slovensko ljudsko šolo.

ITALIJANSKA SLAVNOST V GORICI.
Gorica, 27. junija. Jutri se tu vrši italijanska slavnost »Lege«, za katero se delajo velike priprave. Pridejo Lah tudi iz Trsta in drugod. Slavnost je seveda Slovencem vkljub.

DIJAŠKI IZGREDI.
Dunaj, 27. junija. Na tukajšnjem vseučilišču je prišlo zopet do izgrede. Liberalne in judovske plate so napadle v avli katoliške dijake, enega ranile, druge pa potisnile vun in zasramovale.

Gradec, 27. junija. Tukajšnja nemško-nacionalna in judovska plata je napadla katoliške dijake in bogoslovce. Ker rektor ni mogel (!) napraviti reda, je zaključil semester. Vršili se bodo le rigorosi in izpiti.

ZOPET CELULOIDNA EKSPLOZIJA.
Dunaj, 27. junija. Neki F. Urbanec je skrnil v neki hiši pred komisijo nekaj celuloide. Ta pa je eksplodiral. Cela hiša se je pretresla. Nastala je strašna panika. Vendar je bilo več oseb le lahko ranjenih.

TRŽAŠKI PRORAČUN.
Trst, 27. junija. Mestni proračun izkazuje 5,20.520 K dohodkov in 12.885.310 kron izdatkov. 7.391.500 K se pokrije iz različnih davščin in naklad, tako da bi preostalo še 26.710 K

GENERAL MAŠIN NA POTOVANJU.
Budimpešta, 27. junija. Sem je došel general Mašin, brat prvega moža umorjene srbske kraljice Drage, ki je bil med srbskimi zarotniki proti kralju Aleksandru. Potuje na Dunaj, v Berlin in Monako. Za časa zarote je bil Mašin polkovnik, a potem je postal general.

POBEGLI SRBSKI UREDNIK.
Sarajevo, 27. junija. Urednik »Srpske Rieči« Štefanovič je pobegnil v Srbijo, da bi mu ne bilo treba šest mesecev sedeti v avstrijskem arestu.

ITALIJANSKI PARLAMENT SPREJME ZAKON ZA OBRAMBO MEJE.
Rim, 27. junija. Italijanski parlament je z 230 proti 18 glasovom sprejel zakon, ki dovoljuje vojnemu ministrstvu ogromne svote v svrhu obrambe vzdolžne meje s trdnjavami, železnicami in novim topniškim materialom.

UPOR V ZAPORU.
Tiflis, 27. junija. Med političnimi kaznjenci je nastal upor. Straža je streljala. Ranjenih je 30 oseb.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.
Bombay, 27. junija. Pri neki železniški nesreči je bilo 15 oseb ubitih, 270 ranjenih.

SESTANEK RUSKEGA CARJA Z ITALIJANSKIM KRALJEM.
Rim, 27. junija. Ruski car namerava obiskati italijanskega kralja v Raconigu.

ŽITNE CENE.	
Budimpešta 27. junija.	
Pšenica za oktober	11.23
Rž za okt.	9.20
Koruza za julij	7.07
Oves za okt.	8.36
Koruza za maj 1. 1909	6.87
Efektiv: 5 nespr..	

Meteorologično poročilo.
Višina n. morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrar	Noba	Požarica v 24 urah v mm
26	9. sveč	736.0	21.1	sr. vzh.	jasno	
27	7. jutri	88.4	15.8	sl. jvzh.	del. obl.	0.6
	2. pop	36.0	29.2	sl. jug.	jasno	
Srednja včerašnja temp. 20.4°, norm. 18.8°.						

Zahvala.

Za srčno sožalje, katero se nam je o priliki smrti našega ljubljenelega brata, gospoda

Viljem Sattnerja

izkazalo, za mnogobrojno in častno udeležitev pogreba ter za darovane lepe vence izreka najtoplejšo zahvalo

1580 1-1 **rodbina Sattnerjeva.**

V Ljubljani, 27. junija 1908.

Seno! Seno!

V Črnih jevkah na barju (morostu) se bo oddajala

stoječa mrva

na 40 oralih večinoma sladkih travnikov v malih parcelah dražbenim potom 1567 1-1

dne 29. junija t. l. ob 4. uri popoldne.

Licitantom bode čoln na razpolago, ki se odpelje ob 2. uri popoldne s Trnovskega pristana na travnike.

Zlicitirano svoto se mora takoj pri dražbi vplačati.

Baron Codellijevo oskrbnništvo

Turen ob Ljubljani.

Sprejmeta se takoj 1550 1-1

2 spretna žagarja

na polni jarmenik. Plača po dogovoru.

Fran Švigelj, tovarnar, Breg-Borovnica.

Lepa poletna stanovanja

ima še za oddati z vso opravo, kopalniščem itd.

1577 3-1 **Fran Jarc v Medvodah.**

Trgovina

v vso opravo, blizu tovarne se po ceni odda v najem. — Več se poizve pri lastniku

Ivanu Mencinger na Javorniku št. 93,

Gorenjsko. 1575 1-1

Sprejmeta se v trajno delo 1546 1-1

2 kleparska pomočnika

pri **M. Mencinger-ju** v Radovljici.

Ščetarski pomočnik

dober samostalen delavec, more dobiti dobro in stalno mesto. Pobrže pove: **Vinko Bek, Zg. reb, Mlinarska cesta št. 10.**

1436 3-2

Redka prilika za

ženine in neveste!

Proda se skoro nova, staronemska 1578 1-1

oprava za spalnico

Ogleda se lahko od torka dalje na Sv. Petra nasipu št. 67, 1. nadst. (Starinarji izključeni.)

Lepa soba

s kuhinjo se odda za počitnice v Št. Vidu št. 59, nad Ljubljano. 1581

Gostilniška koncesija

se takoj odda. Naslov pove upravništvo »Slovenca«. 1578

Proda se za 3500 kron

zidana hiša in nekaj zemljišča v Krtini pri Domžalah. Hiša ima lepo lego ter je pripravna za trgovino, gostilno, kakor tudi za vsako drugo obrt.

Tretjino pogojne cene bi bilo plačati takoj, ostanek pa v letnih obrokih.

Natančneje se poizve pri **dr. Pirou,** odvetniška pisarna v Ljubljani. 1257 24-10

Razpisuje se služba 1546 3-1

organista in cerkovnika

v Mirni peči na Dolenjskem. — Nastop o sv. Mihelu.

Grand hotel „UNION“.

Na praznik sv. Petra in Pavla

velik vojaški koncert

cele vojaške godbe pešpolka šte. 27. Kapelnik Christoph

Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 v.

Pri slabem vremenu se vrši koncert v dvorani.

Razpis

del za zgradbo vodovoda na Savi, občina Jesenice na Gorenjskem.

Ponudbena obravnava se vrši

dne 4. julija 1908, ob 12. uri opoldan

v občinskem uradu in se do tega dne sprejemajo pismene ponudbe.

Položiti je 20% vadij stavbene svote. — Občinsko gerentstvo si pridrži odločitev o došlih ponadrobni ponudbah. — Gradba vodovoda se začne takoj.

Županstvo Jesenice na Gorenjskem, dne 23. junija 1908.

1569 (2-1) **Anton Čebulj, gerent.**

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočujejo samo

patentna dimniška dvojnata vrata

s trojnatim proti ognju varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent št. 26.175 od 1. junija 1905.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. — **Mestni magistrat Ljublj.** priporoča ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; **deželni glavar Kranjski** pa z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem.

Pojasnila daje **L. Stricel** dimniškarski mojster.

Dobivajo se v vseh želez. trgovinah ali pri Lud. Striclu kakor tudi pri tvrdki Aug. Žabkar.

1574 7-1 Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patent. zakonu.

Sir domačega izdelka

ki ga ima vedno v zalogi v poljubni množini, najboljši kakovosti ter ceneje kot kjerkoli drugod, priporoča veleccenjenemu občinstvu v Ljubljani in okolici 1572 1

velespoštovanjem

Mlekarska zveza v Ljubljani.

Solidna postrežba! Izborno blago!

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870 lastnik Fr. Benque Telefon šte. 237.

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 73

nasproti topničarski vojašnici 1566 (10-1)

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov, podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

priporoča se v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah), kakor posamezne dele za fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo; cementne cevi (rore) z vloženo žično pletenino za popravo vodotokov itd.; plošče iz cementa (Metallique), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trtoarjih itd. — Prevzetje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. — Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha. — Proračuni zastoj in poštine prosto.

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

11 Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“ 11

Danes v soboto nov spored.

168

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni.

Istrska vina

Muškat beli, belo vino, teran, rudeče vino,
kakor tudi najfinejši

tropinovec

se dobi pri lastniku

Anton Ferlan di Giorglo

1009 24-18

Rovinj, Istra.

ANTON BRESKVAR

stavbeni ključar

Ljubljana, Florijanske ulice 9.

Priporočam se slav. občinstvu, kakor
tudi čast. duhovščini za vsa v mojo
stroko spadajoča dela, kakor: ograje
za grobove, križe, obhajilne mize,
navadne ograje, ograje iz žic, vrata,

velika **štedilnikov**,

kurjavne in pepelne vratice, za-
pahe dimnikov, strelovode, za-
store na valjcih itd.

Priporočam se tudi za vsakovrstna
popravlila, katera izvršujem hitro
1524 in po nizkih cenah. 3-2

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečisti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vezel znano 2795 52-14

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovčka,
Kolodvorske ulice šte. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela
pri rajnem g. Rovčku pridobil sem si
toliko spretnosti, da se bode v prihodnje
ravno tako soledno in koflor močnejše po
nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovi, izvrstno delujoče sredstvo
pri boleznih v želodcu in črelih, osobito se
priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju,
pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd.
Nedosežno sredstvo za vzdržanje dobrega pre-
bavanja 814 20-18 a

Delovanje izvrstno, vseh sigurno. Cena je
za 12 steklenic (1 dvanaestorica) 5 K franko na
vsako pošto po ovzetju ali če se pošlje denar
naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.
Prosim, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIĆA, lekarnarja
v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

NOXIN

Dobi se v vseh boljših trgovinah

Zaloga pri **K. A. KREGAR**, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 2.

Omare za led

za gostilničarje in zasebno porabo

prodaja

G. A. Klappacher,
Celovec. 1340 12-9

Ceniki zastoj in franko.

Rimske toplice Tržič (Monfalcone) na Primorskem.

Stalna toplota 38-40° R. — Sezona od 1. junija do zad-
njega septembra. — Zlasti priporočljivo proti protinu, trganju, isijasu,
ženskim boleznim itd. — Lastnina kneza Thurn-Taxis-a.

1057 9

Oskrbništvo Rimskih toplic.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša),

se priporoča pred. duhovščini in

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

259 24-45

Izdeluje cele ornate
kanule v vseh liturgičnih
barvah, pluvijale, obha-
jilne burke, stole in vse
za službo božjo potrebne
stvari, priproste in najfinije,
kakor se glasi naročilo, v
svilnatem in slatem vse-
aju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine
ter izvršuje vsakovrstne
cerkvene perile in
pristnega platna. Vporablja
samo dobre blage, cene po
mogočnosti nizke, zagotavlja
trpežne, vestno delo in hitro
postrežbo. Prenovljenje sta-
rih paramentov tudi za-
voljno prevzame.

ZELO TRPEŽNO POKROVNO SREDSTVO NA VREMENSKI STRANI JE

Eternit

ŠKRIL.

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

Portland-cementne tvornice delniška družba Dovje-Trst.

Vrhanja na založnika **Teodora Korna**, krova in kleparskega
mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strešniki, kleparska in
krovska dela iz različnega blaga. 1349 24-3

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104-22

Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

**veležganjarni in
rektifikarni sadja**

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

Praga s menjalnicami: Graben 16, Mala ulica 17, Radon, Brno,
Opatka Lupa, Opatka Fama, Hornski Samberg, Wölling, Novi Jilka, Placa,
Zlatom in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

L. Wollzelle 1, II. Faberstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennevege), III. Län-
gengasse 17, IV. Wiedner Hauptstrasse 13, V. Seidenbrunnstrasse 86 a,
VI. Hauptstrasse 13, VII. Mariahilferstrasse 74, VIII. Lerebenstrasse
13, IX. Albrechtstrasse 33, XVII. Währingerstrasse 83 XIX. Döblinger Hauptstr.
8 XIX. Hauptstrasse 2

Menjalnišna delniška družba 45 150 175

„MERCUR“

Dunaj, L. Wollzelle 1

Kapital K 20.000.000 Reser zaklad K 8.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk,
deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnic in obvezic, srečk in kuponov.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago,

ker se po tej lahko vsako tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Še 40 let se je izkazalo, da vsake vrste rane, tako imenovane prazne domače maslo, kot zanesljivo sredstvo za obzvo. To zdravilo rane čisto, ublačuje bolečino, olajša vnetje in bolečino, hodi in napreduje zaceljenja.

Razpodi se vsak dan.

1. posla 70 via. pol posla 50 vinarjev. Proti predplačilu K 3.16 se pošlje 4 posla, ali K 7.10 — 10 posla pošiljamo prosto na vsako posla vsake vrste masla.

Vsi deli embalaže imajo sklonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; egol Nerudova ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnikih: G. Piccoli, U. pl. Trakóczy, M. Hardeščak, J. Mayr.

2172

Z električnim obratom urejena tvornica

G. Skrbic

143 Zagreb 43-7
Ilica št. 40

priporoča

svoje slovite solidne in cene žaluzije, lesene, tkane in platnene rolete, železne in lesene zavornice za izlozbe in prodajalne ter prosi, naj se tej solidni tvornici izvoli nakloniti največje zaupanje. Ceniki in proračuni zastoj.

Dolžarstvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa velečasti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v ljubeznivo naznanjamo, da vsa področja 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Priporočamo se torej za vsa ta strokovna dela ter pošiljamo razne načrte brezplačno na vpogled. — Izvrševala bodo vsa izročena dela vestno, umetniško, realno in po smernih cenah.

Priznalna pisma so na razpolago. V zalogi bodo vedno razna razpela in okvirji za cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
pozlatarstvo in podobarstvo.

Najbogatejšo zalogo in najrazno-

2005 55-2 vrstnejšo izbiro

klavirjev in harmonijev ima

Alojzij Kracmer

Izdelovalce klavirjev in sodne zapiseženi zvedeneo

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v zalogi preigrani klavirji. Prevzamem ubiranje in popravilanje vseh sistemov.

Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Lößau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojalnilna. — Delna plačila.

Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Lößau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojalnilna. — Delna plačila.

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarsko obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekorativnih del.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbene in pohištvene pleskarstvo. 2467 52-14

Andrej Zajec

cementarna

na Pešafi, pošta Dol pri Ljubljani

Prečast. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom priporočam kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, šole, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne — **mozaične plošče** v raznih barvah in okus. uzorci.

Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, krasne križe poljubne velikosti za na pokopališča **grobne spomenike in okvirje**, brušene in polirane kot marmor. — Slavnim cestnim odborom in zasebnikom nudim

cementne cevi (6—40 cm svetlobe) za kanale in vodove (zlasti 6centimeterske, namesto dragih železnih in malo trpežnih lesenih cevij), **milnje kamne**, **korita za živino** in drugo cementno blago. 692 15

Ceniki in vzorci na zahtevo.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani
Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbne ter portalne steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52-11

Marisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricavala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Ustanovljena leta 1882.

Telefon št. 185

Ustanovljena leta 1882.
Pošne hranilnice račun št. 828.405.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59.197.246.20
upravnega premuženja . . . K 12.888.795.43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 17.434.933.24.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov. 201

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se poznajo po tem znaku, 693 30

Ne dajte se zapeljati po reklamah, ki ima edini namen, prodati že rabljene stroje ali take drugih vrst, zlorabeče ime **Singer**, kajti naših šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem, marveč jih občinstvu naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Sukneno in modno blago za moške obleke, — volneno gladko in pisano v vseh barvah za ženske obleke, perilni batist, delen, saten, cefir in kambrik za bluze in krila.

Došlo v veliki izbiri po ugodni ceni.

R. MIKLAUC, Ljubljana

Stritarjeve (Špitalske) ulice 5.

Vzorci na zahtevo poštnine prosto. 1060 24

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4. 145 52-25

Popravila tečaj in cene. 50

Krasne

BLUZE

največja izbira v svili in v drugem modernem blagu tudi po meri.

Vsakovrstna

KRILA, PERILO in OTROČJE OBLEKE

po najnižjih cenah.

M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Zahtevajte brezplačno dopisni list, cenika z nad 1000 slikami. — Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2, nav. velikosti.

St. 365
srebrna dam-skatremont. 3-50

St. 322
srebrna moška remont. 3-50

St. 337
srebrna s sidro 16 kamnov 5-
dvojni plašč 6-50

St. 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna 7-9-50

Anton Kliffmann,
največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvov v vse dežele. Maribor L. 5., stajerske.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,

cilindre in čepice

v najnovejših tacionah in v velikih izberah

priporoča 112 52-25

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

1246 52-6

J.C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
== Banka in menjalnica. ==
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Zaloga :
vseh vrst
sukna, platna ter
manufakturnega
blaga. :

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — **Kongresni trg 19**

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4 3/4 %** to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — **Najsigurnejša prilika za štedenje!**

1949 52-1

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Nad St. Vidom je

1176 9

griček

naprodaj s prijaznim razgledom, kjer je posestvo, ki obsega do 1 orala zemlje, s sadnim drevjem in malo gozda. Zelo pripravnost za letovišče. V bližini je studenec z jako dobro vodo. Poizve se v prodajalni na **Sv. Petra cesta 14 v Ljubljani.**

Poletno stanovanje

v Medvodah se odda. Poizve se pri gospe **Jožefini Jaro** v Ljubljani, Filipov dvorec, Francovo nabrežje, I. nadstropje, ali pa v Medvodah hišna številka 9. 1554 4-2

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj **A. REPIČ**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Stavbno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hydraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in predstavi duhovni in izdelovanje vseh v te stroke spadajočih predmetov: žične omrežje na stroji, obhajilne mize, ograje na miredvorn obhajilne omrežje, vrata vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strele-voče, železna okna, železne stole itd.

Specialiteta: valjasti kastori in solne plaste po najnovejšem sistemu s samodejavnimi oporami brez vijakov. 1609 52-59

Potniki v Ameriko
Itinerari želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetelka** v Ljubljani Kolodvorske ulice 26. Šalavrstna Pijasa ulica 26. se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

== Velika ==

zaloga oblek

za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Priznana najboljša

:: delavnica ::

za izdelovanje oblek

:: po meri. ::

Velika zaloga domačega in pristno an-
:: gleškega blaga. ::

Proda se **hiša**

z zemljiščem in verando zadaj, pri **Sv. Janezu ob Boh. Jezeru**, Gorenjsko. Vpraša se pri gospodični **Karoli Nagel** ravnotam. 1517 3-3

C. kr. oblastveno potrjeno in 51
učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Žaga Deghenghi

Ljubljana

:: kupuje ::

:: smrekove in ::

hrastove hlode

franko drž. kolodvor
:: Ljubljana. ::

Ponudbe naj se pošiljajo:

Parna žaga Deghenghi
Ljubljana. 41

2157

595 35

Podružnica v Brnu

OSREDNJA BANKA

ČESKIH HRANILNIC,

Podružnica: BUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.

(Ustředni banka českých spořitelén)

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %. Kupovanje in prodaja vredn. papirjev. Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/2 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7,000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depoziranje kavcij in vadij raznih vrst. Eskont menjic samo denarnih zavodov. Bankovne informacije in svete brezplačno. Telefon št. 12017. Teleson št. 12017.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke, zarezane strešnike (sistem Marzola)

(za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varne proti nevihti.

Portland-cement najboljše vrste, peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.